

Vaccinatie:

Willingness

Rachael H Dodd 2020

We conducted an online survey of 4362 Australians aged 18 years and older during April 17–21, approximately 4 weeks after lockdown measures had been activated in Australia and at a time when potential deaths and health system capacity were still of great concern. We asked participants about actions or intentions toward the flu vaccine (“I have or I will get the flu vaccine this year”) and a potential COVID-19 vaccine (“If a COVID-19 vaccine becomes available, I will get it”). In this sample, 630 (14 · 4%) participants said they would not get the flu vaccine this year, 394 (9 · 0%) were indifferent, and 3338 (76 · 5%) said they have or will get the flu vaccine this year. For a COVID-19 vaccine, 213 (4 · 9%) said they would not get the vaccine, 408 (9 · 4%) were indifferent, and 3741 (85 · 8%) said they would get the vaccine if it became available. Individuals who said they would not get a COVID-19 vaccine were more likely to believe the threat of COVID-19 has been exaggerated (43 · 7% [93/213]) than those who said they would get the vaccine if it became available (11 · 5% [429/3741]) and those who were indifferent (19 · 9% [81/408]). Inadequate health literacy and lower education level were significantly associated with a reluctance to be vaccinated against both influenza and COVID-19.

Rieger 2020

We conduct an online experiment with $N = 303$ subjects (64% female, 79% university students, average age 26 years). The text in the first treatment tried to evoke altruistic motives by explaining that some people cannot get vaccinated or remain vulnerable even after getting vaccinated and that they could get infected or even die. Getting vaccinated would mean reducing the risk of infection of these people. Vaccination is in this case an altruistic act. The other two texts, instead, triggered selfish motivations. In Treatment 2, the focus was on the fact that even younger adults who are not in high-risk groups may die of COVID-19. Thus, a vaccination will also be beneficial for them. Treatment 3 stressed the inconveniences that an infection may cause, even if these are not major inconveniences (having to go to hospital or being sick for a week). While 42.4% of the participants in Treatment 1 expressed an increased willingness to get vaccinated, only 15.4% and 19.0% of the participants did this in Treatment 2 and 3, respectively. The results suggest that triggering altruistic behavior by highlighting the danger for persons who cannot get vaccinated, and thus implying an indirect positive effect of vaccination in protecting these people, is the most promising strategy.

Neumann 2020

We provide some first insights into this willingness to be vaccinated, based on a multi-country European study, in seven European countries ($N = 7.662$). The sample consisted of about 1,000 respondents per country, and an additional 500 from the highly affected region Lombardy. As well as attitudes about vaccination and their willingness to be vaccinated between 2 and 15 April 2020. In total, 73.9% of the 7664 participants from Denmark, France, Germany, Italy, Portugal, the Netherlands, and the UK stated that they would be willing to get vaccinated against COVID-19 if a vaccine would be available. A further 18.9% of respondents stated that they were not sure, and 7.2% stated that they do not want to get vaccinated. As shown in Figs. 1 and 2, the willingness ranged from 62% in France to approx. 80% in Denmark and the UK. The largest proportions of the population opposed to a COVID-19 vaccination were observed in Germany (10%) and France (10%), while France also has the largest group of people who were unsure about getting vaccinated (28%). Looking closer, we found considerable differences in willingness to get vaccinated across genders and age groups. A significantly higher proportion of men were willing to get vaccinated. Especially men aged 55 and above. The same age trend was visible for women with older women being more willing than younger. The uncertainty among women was higher in all age groups and largest for women between the ages of 45 and 54 (26%). One might argue that the group who is currently unsure about getting a vaccine may be the most relevant. These are the people who potentially can be persuaded more easily to get vaccinated to achieve herd immunity. Based on our results, these efforts could best be aimed at persons below the age of 55 and at females in general, where the willingness is lower. We asked respondents who were unsure about being vaccinated about their main reasons (Fig. 4). More than half (55%) said they were concerned about potential side effects of a vaccine, although this concern was more frequent among women

(36%) than men (19%). Around 15% of respondents stated that a vaccine might not be safe, with no notable differences between genders. Our results on acceptability suggest that substantial gains could be made among the sizeable proportion of the population (i.e. 18.9%) that is unsure whether they want to get vaccinated. If this group needs to be convinced to be vaccinated to get to herd immunity, clear communication about safety, and potential side effects of the vaccine is especially important. This could help to stimulate the hesitant part of European citizens to get vaccinated after all.

Sun 2020

This present study examines willingness to participate in a COVID-19 vaccine trial among college students in China. First, this study describes the willingness and perceived concerns for COVID-19 vaccine trial participation. Second, this study explored the influence of demographic, psychosocial, and COVID-19 information sources on willingness to participate in COVID-19 vaccine trials. In this sample of 1,912 Chinese young adults enrolled as college and university students. The majority were female ($n = 1334$; 69.77%). The majority of participants indicated willingness to participate in a COVID-19 vaccine trial (50.31% indicated “maybe willing” and 13.70% noted “absolutely willing”; see Table 2). Among the 10 listed potential concerns for participating in a vaccine trial, prevalent concerns (i.e., top 5) included “Side effects of vaccine” (69.04%), “My family may not want me to take part” (63.02%), “Handicap or death from the vaccine” (58.05%), “Infected by COVID-19 through vaccine” (53.03%), and “Time necessary to be in a medical study” (52.46%).

Less prevalent concerns appeared to be stigma-related, including “Taking part may be seen as having COVID-19” (35.88%) and “Others may refuse contact with me” (36.93%), although the proportions were considerably large (more than one third of the sample).

Participants with higher levels of trust in the public health system and with higher levels of COVID-specific prosocial behaviors were more willing to participate.

increasing transparency on vaccine research (including potential risks and harms), effective regulation of vaccine production to ensure standards of safety may help.

Thornelou 2020

In this UK-wide cross-sectional survey, we examined willingness to receive a COVID-19 vaccine in the general population and evaluated socio-demographic and clinical factors associated with willingness. We conducted a national cross-sectional online survey of individuals in the UK general population, between April 2020 and June 2020. 2568 deenemers. The mean age of the sample was 45.3 years old (SD \pm 16.1). The majority of the sample were from England (1790; 87.4%), female (1358; 63.2%), from white ethnic backgrounds (1956; 91.0%), educated to degree level or above (1141; 53.0%) and in full or part-time employment (1474; 68.7%).

In total, 76.9% (1654) were classified as being willing to receive a COVID-19 vaccine. Just over one in five individuals were unwilling or unsure whether they would receive a COVID-19 vaccine if one were to become available (498; 23.1%). Individuals who were older, from white ethnic background, educated to degree level or above and had not had COVID-19 were significantly more likely to be willing to have a COVID-19 vaccine. Willingness did not vary among adults at increased risk of COVID-19 compared with those not at increased risk.

Voetnoot: Individuals from BAME groups were significantly more likely to be unsure about receiving a COVID-19 vaccine (28.8% vs. 13.6%) compared with strongly agreeing or agreeing that they would

be willing to receive a COVID-19 vaccine. There was no significant association between ethnicity and willingness when examining those who were unsure about receiving a COVID-19 vaccine vs. those who disagreed or strongly disagreed that they would be willing to receive a COVID-19 vaccine.

Fu 2020

The objective of the present study is to reveal the acceptance and preference for the 2019 novel coronavirus disease (COVID-19) vaccination in health-care workers (HCWs). We performed an internet-based, region-stratified survey among 352 HCWs and 189 individuals in the general population enrolled on March 17th and 18th, 2020 from 26 Chinese provinces. The HCWs developed a more in-depth understanding of SARS-Coronavirus-2 infection and showed a higher tolerance to the future vaccination than the general population. 76.4% of HCWs (vs. 72.5% in the general) showed their willingness to receive vaccination. For all subjects, 80% agreed that it should be free of charge and nearly half could afford a cost of 100-299 RMB (14-42 dollars) for total doses. Three quarters of the HCWs would receive vaccination against COVID-19; however, nearly one fifth needed more information before they could finally make their decisions. Compared to the general population, HCWs showed more tolerance on the adverse effects and the effectiveness of vaccine. HCWs are vital to the public's decisions to receive the vaccination, which can eventually increase vaccine coverage.

Different from HCWs, the general population in the study showed more attention to the COVID-19 vaccine safety. It is natural that the public usually completely or partially refuses the vaccination when an emerging vaccine is in use. Due to a lack of knowledge of vaccine, they have to make trade-offs between the adverse outcomes of vaccination and the disease burden, indicating education should be strengthened at this stage.

Social contacts, including the behaviors and attitude of relatives, friends and neighbors, play an importance role in decision for both HCWs and the general population. Uncertainty in the vaccination choice or being socially acceptable may contribute to the cautious or wait and-see attitude. When vaccine safety or effectiveness is uncertain, external cues such as others' vaccination uptake will greatly help to strength or weaken the vaccination intent.

Lima 2020

Our first research question broadly addressed the overall willingness to accept a vaccine to combat the current pandemic. Participants of this study were marginally predisposed to accept a new vaccine against the novel coronavirus. Figure 2a shows a lower overall willingness to vaccinate children regardless of the respondent's level of concern regarding COVID-19 or their predisposition to seek health care. The participants revealed a lower acceptance of the vaccine for children when compared to their willingness to vaccinate themselves and their elders. The participants, however, indicated no difference in their inclination to get personally vaccinated against COVID-19 and the predisposition to take their elders to get the vaccine. We did not find any differences between willingness of US and UK participants. The participants' level of concern regarding the novel coronavirus is positively correlated with the overall willingness to accept a newly developed COVID-19 vaccine to all recipients. Those more concerned about the disease were more predisposed to get vaccinated in relation to those less concerned about it or in the middle of the road. Moreover, those in the middle of the road were more willing to accept the vaccine than less concerned respondents. Finally, we also analyzed whether there exists any difference in vaccination acceptance depending

on the respondents' previous experiences with vaccines and their contact with COVID-19. The participants who have received all their countries' required vaccines reported a higher acceptance in comparison to those who have only received some ($\beta=0.196$, $P < .001$) or none of them. Moreover, having an acquaintance or themselves previously infected with COVID-19 also increased willingness to get vaccinated. Lastly, those who were residing in cities where COVID-19 had at least infected one resident also reported lower hesitancy towards the vaccine. Our findings indicate an overall lower willingness to get vaccinated if the vaccine's compound was independently found by an AI rather than solely by human researchers. A more positive framing of the consequences of the COVID-19 vaccine increased overall willingness to get vaccinated in comparison to the control group. Finally, the participants' initial willingness was strongly correlated to how much people modified their inclination to get vaccinated upon an intervention ($F=110.949$, $P < .001$). Participants in the lower tercile of vaccine acceptance reported a higher willingness-change when compared to those in both the center and upper terciles of willingness to get vaccinated against COVID-19. Those who reported an average willingness, were more affected by the stimulus than respondent's in the upper tercile. Therefore, those initially less willing to accept a vaccine are overall more likely to increase their inclination to get vaccinated.

Explicitly introducing the effectiveness of a new vaccine has shown to positively influence willingness to get vaccinated in comparison to only reporting the availability of the vaccine to the population (i.e., the control group in our study). Our results suggest, therefore, that governments might choose to promote vaccination through an advertisement of the efficacy of a coronavirus vaccine once it has been approved. We also examined whether a more negative stance while reporting the outcomes of the vaccine could negatively influence people's willingness to get vaccinated. Our results indicate a marginal positive overall willingness-change in comparison to the control group. We hypothesize that this is caused by the form of how the stimulus was designed. First, the consequences were not extremely serious or harmful; we explicitly addressed the side effects saying that they did not lead to any complications and disappeared after a few hours. Second, we also reported at the end of the articles that this vaccine was the most effective and safest way to combat the pandemic, so our intervention would not promote anti-vaccination feelings. Moreover, the participants assigned to the *human-AI collaboration* scenario reported an even higher positive change in vaccine acceptance in such treatment group. Our results suggest that those who are initially less willing to vaccinate report a greater positive change in their acceptance of the vaccine. Therefore, public promotion campaigns, especially if focused on advertising vaccines' effectiveness against the novel coronavirus, could influence those less willing to get vaccinated, an important step towards stopping the pandemic. Finally, a human-AI collaborative vaccine has shown to be malleable in terms of public willingness. We thus posit that people are open to human-AI collaborations in this field, particularly if such vaccines are proved to be safe (i.e., approved). Alongside our results indicating that participants' initial acceptance of the vaccine did not differ between vaccines solely developed by humans and those collaboratively created, our findings indicate that including AI into the development of vaccines could be extremely beneficial to the process without much public hesitancy or backlash.

Barello 2020

Study, not yet reviewed.

Italian students: Exploring their attitudes towards a future vaccine to prevent COVID-19 and; (2) evaluating the impact of the university curricula (healthcare vs. non-healthcare curricula) on the

intention to vaccinate. 735 students from distinct academic curricula took part in the study. Our sample was not designed to be representative of the Italian university students, but to provide an initial and insightful description of the investigated phenomena. Descriptive analysis on the 735 students that answered to the question on the intention to vaccinate showed that 633 (86.1%) students reported that they would choose to have a vaccination for the COVID-19 coronavirus; on the other side, 102 (13.9%) students reported that they would not or be not sure to vaccinate (low intention to vaccinate). This means that in our sample more than one student out of 10 shows low intention to vaccinate (vaccine hesitancy). All the comparison analysis showed that responders who chose not to disclose their intention to vaccinate did not significantly differ from the others on demographic and social characteristics. Furthermore, when running analysis comparing healthcare students versus non-healthcare students we found no significant differences in responses' percentage. We expected that the intention to vaccinate would have been higher in students attending healthcare curricula due to higher literacy on health-related issues. This finding suggests that vaccination attitude is not only influenced by the students' level of health knowledge, but probably by other motivational and psychological factors, including the sense of individual responsibility for population health and the common sense about the value of civic life and social solidarity, as demonstrated by other studies on the COVID-19 pandemic.

Blanchard 2020

Preprint

The purpose of the present study was to assess attitudes towards COVID-19 vaccination, and to also examine how the COVID-19 crisis affects support for vaccination in general. The effect of socio-economic characteristics and public health parameters on these attitudes was investigated. Data were drawn from two surveys and a variety of publicly available sources. First, a nationally representative sample of 1,653 UK residents was surveyed in October 2019 (pre-COVID-19) about their vaccination attitudes. The same 1,653 UK residents were contacted again for a second survey in April 2020, at the peak of the COVID-19 pandemic. 1,194 (72%) of the initial participants responded to the second survey. In addition, the April 2020 follow-up survey asked a set of additional questions about the perceived risk of COVID-19 for respondents or their immediate family, attitudes towards COVID-19 vaccination. Dus ze waren al een keer bevraagd over vaccinaties in het algemeen. Nu specifiek COVID-19. Is er wat veranderd?

85% of respondents in the nationally representative sample of 1,194 UK residents are either definitely or probably willing to become vaccinated against COVID-19. Only 8% said that they would either probably or definitely not take the vaccine. Next, the responses were analysed according to three groups of vaccination attitudes; the vaccination sceptics, the vaccination hesitant, and the pro-vaccination respondents. Respondents were assigned to one of these three categories based on their answers to a set of 8 questions on vaccines. Attitudes towards vaccination in general correlate with willingness to receive a potential COVID-19 vaccine. In the Pro Vac group, 95% state that they would like to be vaccinated against COVID-19. Even among the most skeptical – who believe that vaccines cause autism and have few demonstrable benefits – 24% would “definitely” like to be vaccinated against COVID-19 and another 31% would probably do so. Only 29% think they would probably or definitely not do so. A similar pattern emerged for the question about making COVID-19 vaccinations mandatory, with 36% of the most skeptical respondents favoring a legal obligation to be vaccinated.

Second, the COVID-19 shock was sufficiently severe to create substantial support

for vaccination across all socio-economic groups in the UK, and even among vaccination sceptics. Having a close family member at risk sharply increased support for vaccination (Figure 2). Even respondents who believed that vaccines can cause autism, have other severe side-effects, generate few benefits, and are mainly prescribed because of financial interests of the pharmaceutical industry, were overwhelmingly willing to become vaccinated against COVID-19 in April 2020 (Figure 1). This implies that vaccine hesitancy is unlikely to impede herd immunity against COVID-19 through vaccination.

It was further examined how ICU availability and perceived individual and family risk affect the willingness to be vaccinated against COVID-19. First, it was found that in areas where the NHS maintained sizeable spare capacity in ICU units, vaccination support was markedly higher. The greater the number of ICU units in an area, the more people indicated that they would be willing to be vaccinated. The effect is independent of pre-existing attitudes towards vaccination – both sceptics and vaccination-supporters show higher rates of support for COVID-19 -vaccination where England's National Health Service had enough free ICU capacities.

Further, survey respondents who thought that COVID-19 posed a clear risk to themselves or family members were much more likely to be willing to be vaccinated.

As individuals were asked the same questions about support for punishing vaccination evaders twice – in October 2019 and April 2020 – it was possible to directly examine this issue. Of the three measures – keeping non-vaccinated children out of school, cutting parents' benefits, and fining the parents if a child is not vaccinated – only one measure (fining) saw a major increase in support during the COVID-19 crisis. No additional support for withholding attendance or cutting benefits was forthcoming in the sample. At the same time, 1 out of 10 respondents who stated that parents who refuse to vaccinate should not be fined changed their mind by April 2020, a mere 7 months later. The rise in support for fines was mainly driven by those with pro-vaccination attitudes – and to a lesser extent, the vaccination hesitants. Respondents with antivaccine beliefs did not change their support for penalties, despite the severity of the COVID-19 crisis and their frequent willingness to become vaccinated against COVID-19.

Frank en Adim 2020 government paper

Canada → Willingness → role of trust. The degree to which individuals have trust in policy makers and public health authorities has been associated with their willingness to engage in public health measures such as vaccinations (Dubé et al. 2013; Greenberg, Dubé and Driedger 2017). This study examines how crowdsourcing participants' willingness to receive a COVID-19 vaccination when one becomes available differs by their level of trust in other people, government and public health. Results for this study were drawn from Statistics Canada's crowdsourcing data collection series *The Impacts of COVID-19 on Canadians: Trust in Others*. From May 26 and June 8, 2020, over 36,000 participants voluntarily completed this online questionnaire which focused on the level of trust Canadians have in government, in businesses, and in others, and their views regarding the reopening of workplaces and public spaces. Readers should note that crowdsourcing data are not collected under a sample design using probability-based sampling. As a result, the findings cannot be applied to the overall Canadian population.

Over two-thirds of crowdsourcing participants (68.2%) reported that they were very likely to voluntarily get vaccinated (Chart 1). Just over 1 in 10 participants indicated that they were somewhat unlikely (4.1%) or very unlikely (7.9%) to get a COVID-19 vaccine. Trust in others played a role in crowdsourcing participants' willingness to voluntarily get a COVID-19 vaccine (Chart 2). About 7 in 10 participants who indicated that most people can be trusted were very likely to get a COVID-19 vaccine when one becomes available, compared to 6 in 10 participants who indicated that most people cannot be trusted (70.7% and 60.6%, respectively).

Crowdsourcing participants' willingness to get a COVID-19 vaccine differed markedly between participants with high and low levels of trust in government and public health authorities, particularly at the federal level. Over three-quarters of crowdsourcing participants who had a high level of trust in federal government indicated that they were very likely to get a COVID-19 vaccine when one becomes available (77.3%), compared to more than half of participants who had a low level of trust in federal government (53.8%). Similarly, while 76.4% of participants who had a high level of trust in federal public health authorities were very likely to get a COVID-19 vaccine, fewer than half of participants (44.4%) with a low level of trust in federal public health authorities indicated that they were very likely to get vaccinated.

Detoc

France → willingness to participate in a trial and to get vaccinated against COVID-19.

We conducted an anonymous online survey (Lime Survey) from the 26th of March to the 12th of March 2020 among adult general population and adult patients. 3,259 participants. Women accounted for 67.4 % of the responders. 24.1% responders reported a chronic medical conditions, 68 (2.1%) diabetes mellitus, (8.0%) history of hypertension, 2.8 a history of cardiac disease, 139 (4.3%) a history of chronic lung disease, and 63 (1.9%) were receiving an immunosuppressive medication.

According to their statements, 2,512 participants (77.6%, 95 % CI 76.2-79.0 %) will certainly or probably be willing to get vaccinated against COVID-19. Among the 1,063 men, 883 (83.1% 95% CI 80.8-85.3%) are COVID-19 vaccine acceptors, 1,629 women among the 2,196 responders (74.2 % 95 % CI 72.3-76.0%) are COVID-19 vaccine acceptors ($p < 0.005$). The proportion of vaccine hesitant responders who would probably be willing to get vaccinated against COVID-19 vaccine was 61.9 % (95 % CI 59.1-64.7 %) during the current pandemics. The proportion of healthcare workers willing to get vaccinated was 81.5 %, and this proportion was 73.7 % in non-healthcare workers ($p < 0.005$). older age, male gender, fear about COVID-19, be healthcare workers and individual perceived risk remained associated with COVID-19 vaccine acceptance. One thousand and five hundred and fifty two responders (47.6 % 95 % CI 45.9-49.3 %) will certainly or probably be willing to participate in a COVID-19 vaccine clinical trial. Among the 1,063 men, 634 (59.6 % 95 % CI 56.7-62.5 %) will probably accept to participate in a COVID-19 vaccine clinical trial, this proportion is significantly greater than women (41.8 % 95 % CI 39.7-43.9 %, $p < 0.005$). The percentage of potential participants in a COVID-19 vaccine clinical trial was 56.8 % (53.4-60.2 %) in the 50-64 years age group, and 58.7 % (95 % CI 52.8-64.6 %) in the 65-80 years age group. Healthcare workers are more prone to participate in a vaccine clinical trial than non-healthcare workers (50.5 % vs 45.4 %, $p < 0.005$). Fears about COVID-19 were not associated with willingness to participate in a clinical trial. However, individuals who considered themselves at-risk for COVID-19 infection were more prone to accept to participate in a clinical trial for a vaccine. Furthermore, a great number of healthcare workers (43.6 % of the responders) answered the survey and we observed that healthcare workers were more prone to get vaccinated or to participate in a vaccine clinical trial independently of the perceived risk to get contaminated. However, vaccine hesitancy also affects healthcare workers [15–17]. In our study sample, vaccine hesitancy affects 29.3 % of the healthcare workers and 39.9 % of the non-healthcare workers.

Sherman 2020

UK → preprint. To investigate factors associated with intention to be vaccinated against COVID-19. Online cross-sectional survey of 1,500 UK adults, recruited from an existing online research panel. As intended, participants were broadly representative of the UK population (mean age 46.0 years, SD=15.8, range 18 to 87; 51% female; 85% white ethnicity. Data were collected between 14th and 17th July 2020. 64% of participants reported being likely to be vaccinated against COVID-19; 27% were unsure and 9% reported being unlikely to be vaccinated. Intention to be vaccinated was associated with more positive general COVID-19 vaccination beliefs and attitudes, weaker beliefs that the vaccination would cause side effects or be unsafe, greater perceived information sufficiency to make an informed decision about COVID-19 vaccination, greater perceived risk of COVID-19 to others but not oneself, older age, and having been vaccinated for influenza last winter (2019/20). Despite uncertainty around the details of a COVID-19 vaccination, most participants reported intending to be vaccinated for COVID-19. Importantly, we found that the factor that explained the greatest proportion of the variance in vaccination intention was COVID-19 vaccination beliefs and attitudes (20%) This factor encompassed items measuring positive influence of recommendations from authorities to be vaccinated, greater perceived social norms about vaccination, greater perceived effectiveness, greater perceived likelihood of catching COVID-19 without a vaccine, greater anticipated regret of not being vaccinated, beliefs that COVID-19 vaccination should be mandatory and greater perceived ease of vaccination. In contrast to previous research,⁽⁹⁾ we found no evidence of an association between greater perceived risk of COVID-19 to oneself and vaccination intention. However, greater perceived risk to others was associated with vaccination intention in our study. This suggests that vaccination campaigns and messaging highlighting the need for vaccination for altruistic reasons (i.e. to protect others) might be particularly effective.

We also found that concerns about adverse effects and vaccine novelty were associated with vaccination intention. However, vaccination intention was lower in those who thought that only those who are at risk of serious illness need to be vaccinated. This may be because most of the sample did not think that they were at increased clinical risk of COVID-19. Our findings that thinking that one has had COVID-19 was not associated with vaccination intention is reassuring.

Williams 2020

Preprint, UK. Data collection took place for ten days from 1st April 2020, spanning the second and third weeks of lockdown in the UK. At that time, the COVID-19 vaccination was in early development, with the first human trial of the vaccine commencing on 23rd April 2020 in the UK. The sample for the present study had previously been recruited for two ongoing projects examining vaccination behaviour more broadly. The present sample comprised 527 participants (57% female) with a mean age of 59.5 years old.

The sample is well balanced in terms of gender profile (56.7% female) and deprivation category. We found that 58% of the sample (n=307) would definitely want to receive a vaccine for COVID-19 once it becomes available, and 27% (n=143) probably would want to receive it (see Table 1). However, 7% were unsure (n=38), 2% (n=9) would probably not want to receive it, and 6% (n=29) would definitely not COVID-19 vaccination uptake 11 want to receive it. willingness to receive a COVID-19 vaccination

was positively associated with the belief that the COVID-19 outbreak is going to continue for a long time, and negatively associated with the belief that the media has over-exaggerated the risks of catching COVID-19. There were no significant correlations between intention to vaccinate and the other questions tapping perceptions of COVID-19, or with age. Higher levels of worry about COVID-19 were positively associated with perceived likelihood of infection, severity, and timeline, and negatively associated with media over-exaggeration and age. 'Personal health' (n=176 responses), 'severity of COVID-19 disease' (n=85), and 'health consequences to others' (n=36), and were viewed as factors which facilitated vaccination, while 'concerns about vaccine safety' (n=158) was considered a barrier to vaccine uptake.

Personal health (facilitator): Participants primarily described feeling particularly susceptible to contracting the virus. Risk factors included older age ("age and underlying medical condition makes me vulnerable" [female, aged 70]), having a chronic lung condition or other co-morbidities ("I have asthma so any chest infections put me at risk" [female, aged 57]), and working in a high-risk profession. Feeling vulnerable due to these risk factors, participants emphasised that vaccination against COVID-19 would provide a sense of COVID-19 vaccination uptake 13 protection ("I have a number of co-morbidities so feel it is important to take the protection which is offered" [female, aged 68]), and could help maintain their long-term health by gaining antibodies and immunity to the disease.

Severity of COVID-19 disease (facilitator): Concerns of contracting COVID-19 disease and the highly contagious nature of the virus were highlighted by respondents as factors to vaccinate. The severity of contracting COVID-19, and the fear of possibly dying from the disease, were motivators for participants to vaccinate. **Health consequences to others (facilitator)** Achieving herd immunity and protecting the health of others were considered benefits to vaccinating by participants. **Concerns of vaccine safety (barrier)** As the COVID-19 vaccination is still under development at the time of this study, barriers to vaccine uptake from participants primarily centred on the newness of the vaccine and its safety and effectiveness ("a bit sceptical as it would be a new vaccine" [female, aged 41]). Participants felt that the development of COVID-19 vaccines may be rushed, and that vaccination safety measures could be overlooked in the development process. Promisingly, our data also suggest that COVID-19 may have a substantial and positive impact on vaccination behaviour in general, with 38% saying it will make them more likely to get the annual flu vaccination, and 51% saying they will now be more likely to receive the one-off pneumococcal vaccination.

Advies: Using the BCW (Michie et al., 2014), we identified several intervention functions. In the current context, the functions of education and persuasion are likely to be the most useful. Education can

improve knowledge of susceptibility and severity of COVID-19 and the effectiveness of vaccination, while persuasion can be used to change beliefs and encourage action towards vaccination. In terms of content of these mass media interventions, we identified a number of potential BCTs that reflected the beliefs about consequences domain of the TDF (see Table 3 for detail). As the vaccination is likely to be needed at a population-level, the mode of delivery for an intervention could be a combination of mass media (e.g. TV and radio, print media), the social media, and working closely with broadcasters and journalists to manage consistent messaging and challenge misinformation (Davis et al., 2020). A coherent media presence would enable the communication of strong descriptive and injunctive social norms concerning COVID-19 vaccination.

Hesitancy:

Vaccine hesitancy has been defined by the WHO Strategic Advisory Group of Experts (SAGE) on vaccine hesitancy as the “delay in acceptance or refusal of vaccination despite the availability of vaccination services” (MacDonald & SAGE, 2015, p.4161). Thus, vaccine hesitancy is not confined only to those who outright reject vaccines, but those who believe that they are unsafe and therefore delay scheduled immunization programmes or those who accept some vaccinations but not others (Yaqub, Castle-Clarke, Sevdalis & Chataway, 2014). (In Butter 2020)

Thunstroem 2020

We design a survey experiment in which a nationally representative sample of 3,133 adults in the U.S. state their intentions to vaccinate themselves and their children for COVID-19.

Participants in our survey experiment were assembled by the survey company Qualtrics, who was instructed to recruit a sample of 3,000 survey respondents who are representative of the U.S. general population in gender, age, income, education, race, and residential region.

In a survey experiment ($N=3,133$) that accounts for uncertainty in probabilities of infection and conditional mortality rates, we find that around 20% of Americans would decline a COVID-19 vaccine for themselves and for their children when having children.

Our exploration of the determinants of vaccine avoidance suggests that the probability of infection matters—the higher the probability of the average American to catch the virus, the more likely people are to choose to vaccinate. The share of people who vaccinate is 69% if the probability of catching COVID-19 is communicated as high and 81% if the probability is communicated as low.

shows that women are 6% less likely to vaccinate than men, and low-income earners are close to 4% less likely to vaccinate than medium income earners. We find that people who are taking more of preventive measures are more likely to vaccinate for COVID-19. We find that trust in government agencies matters to the decision to vaccinate for COVID-19.

people who are confident that vaccines in general are safe are 17% more likely to take the COVID-19 vaccine.

People who agree that they do not need to get vaccinated if everyone else is vaccinated are 8% less likely to get a COVID-19 vaccine. Table 2 shows that participants who believe their risk of infection is lower than that of the average American are 6% less likely to get vaccinated

the most important reason to decline the COVID-19 vaccine is its novelty and worry about negative side-effects (80%). Of those declining the vaccine, 72% state that general avoidance of vaccines is an important reason for also avoiding the COVID-19. Other important reasons for declining the vaccine are doubts that the vaccine will in fact provide protection from catching the virus and the belief that COVID-19 is not severe enough to warrant vaccination.

Trogen 2020

Opinion

Already before coronavirus disease 2019 (COVID-19), vaccine hesitancy and refusal were increasing. In 2019, The World Health Organization even listed vaccine refusal as one of the top 10 global health threats. COVID-19 has created intense concern and uncertainty in the US and throughout the world. There are immense public and political pressures to develop a new vaccine, a process that typically takes years, not months. But as history warns, these pressures must not supplant rigorous scientific practice. Proceeding stepwise through the phases of clinical trials is the ethical standard for investigations involving human research participants. Adherence to the scientific method is the only way to safeguard against a SARS-CoV-2 vaccine that is ineffective, or worse, carries unacceptable adverse effects. In dat geval zal de mistrust t.o.v. vaccines alleen maar groter worden met als gevolg nog meer verspreiding van virussen die door vaccinaties gemakkelijk te stoppen zou zijn. To proactively address safety concerns, het van belang de veiligheid en zorgvuldige stappen these and other safeguards should be clearly communicated to the public during the vaccine development process.

McAteer

Pediatric → in deze hoedanigheid veel te maken met ouders/families die tegen vaccineren zijn. Common drivers for vaccine hesitancy die hij tegenkomt in zijn praktijk zijn: Hesitant families frequently express concern about vaccine safety, but even this issue has multiple layers, including fears regarding potential links to autism (now thoroughly refuted, learning difficulties, and chronic illnesses, as well as a perceived lack of safety testing prior to approval for use. Ook hier wordt gesuggereerd dat communicatie belangrijk is. develop the most effective and efficient communication strategies. Maar daarvoor moet eerst een duidelijk beeld geschapt worden waarom mensen hesitant zijn.

Dror 2020

To evaluate the current vaccination compliance rate among the Israeli populations, we distributed a multicenter anonymous questionnaire to medical staff and civilians across the country, asking if they would agree to receive a SARS-CoV-2 vaccine once available. March 2020 We analyzed the 1941 responses based on occupation, exposure to either suspected or confirmed SARS-CoV-2 patients, and history of vaccinations

to influenza strains prior to the COVID-19 epidemic. The responses of the 829 healthcare staff were compared with 1112 responders of the general population. All questionnaires were filled out during the mandatory quarantine period in Israel.

Surprisingly, we witnessed a high rate of vaccine skepticism among medical staff who normally advocate for community vaccination. Moreover, most of the

responders who are noncompliant with recommended vaccinations expressed concerns regarding the safety of a rapidly-developed vaccine. Our data also show that individuals who consider themselves to be at a higher risk of the disease have a higher compliance to vaccination.

Surprisingly, our findings suggest that employment within the healthcare sector does not significantly influence the respondents' acceptance or rejection of a potential COVID-19 vaccine.

the rate of acceptance for a COVID-19 vaccine among physicians and nurses overall is lower compared to their acceptance rates of seasonal influenza vaccination.

Further analysis of the subdivisions with healthcare workers (Fig 2) reveals that vaccine acceptance among doctors (78%) is significantly higher than nurses (61%; $p < 0.01$), but is indiscriminate to the rate observed by the entire population (75%).

According to our survey, the most significant positive predictor for people to accept a potential COVID-19 vaccine is their current influenza vaccination status. People willing to receive influenza vaccinations in ordinary years have a strong tendency to accept a future COVID-19 vaccine. Another positive predicting factor to accept the future vaccine is the self-perception of individuals who categorize themselves under high-risk for severe COVID19 infection. Interestingly, the prominent trend amongst respondents with children shows that having a child is a negative predictor for accepting future vaccination.

Ward 2020

In this paper, we present the results of four online surveys conducted in April 2020 in representative samples of the French population 18 years of age and over ($N=5,018$). We found that if a vaccine against the new coronavirus became available, almost a quarter of respondents would not use it.

We also found that attitudes to this vaccine were correlated significantly with political partisanship and engagement with the political system. Among the 5,018 individuals surveyed, almost a quarter declared that they would refuse "certainly" (7.9%) or "probably" (16.1%) the coronavirus vaccine if it were available. No difference was found according to gender, age, and COVID-19-related worry.

However, other differences were observed as people with an educational level under the High School degree, those with a low or intermediate level of household income per consumption unit (HICU), and those feeling close to a Far-Right party, were more numerous to be certain they would refuse the vaccine. Three main, but not exclusive reasons, were given to refuse the coronavirus vaccine: being against vaccination in general (reason chosen by 27.6% of refusers), thinking that a vaccine produced in a rush is too dangerous (64.4%), and finally considering the vaccine useless because of the harmless nature of COVID-19 (9.6%). around eight percent of refusers declared another reason to reject this vaccine. We showed that almost a quarter of French adults would not get vaccinated against COVID-19 and that the main reason for this reticence was the idea that this vaccine would not be safe. This result is coherent with previous studies showing that, in France, reticence towards vaccines tends to be vaccine-specific rather than targeted at vaccination in general (Ward et al., 2019).

Padhi 2020

Survey in Saudi Arabia, 992 participants. Average age, majority female (65.8%). Of the 992 respondents, 642 (64.7%) intended to uptake the hypothetical vaccine, only 70 (7%) reported hesitancy towards the COVID-19 vaccine, and 280 (28.2%) were reported "not sure" about their intention. Further, being aged (45 years and above) (aOR: 2.15; 95% CI: 1.08-3.21), and being married (aOR:

1.79; 95% CI: 1.28-2.50) are likely to accept the COVID-19 vaccine than their counterparts. Study participant's trust in the health system (aOR: 3.05; 95% CI: 1.13-4.92) and perceived risk of acquiring infection (aOR: 2.13; 95% CI: 1.35-3.85) were found to be significant predictors in explaining acceptancy of the COVID-19 vaccine.

Malik 2020

Using an online platform, we surveyed the U.S. adult population in May 2020 to understand risk perceptions about the COVID-19 pandemic, acceptance of a COVID-19 vaccine, and trust in sources of information. Of the 672 participants surveyed, 450 (67%) said they would accept a COVID-19 vaccine if it is recommended for them. The vaccine acceptance differed by demographic characteristics with males (72%), older people (55 years and above; 78%), Asian (81%), and college or graduate degree holders (75%) more likely to accept the vaccine if it would be recommended for them. Our study shows that COVID-19 vaccine acceptance can be predicted with relatively high accuracy by readily available demographic characteristics. Since the beginning of the COVID-19 pandemic in the United States, it has been clear that low-income and communities of color are at higher risk for infection and death from COVID-19. Historical oppression and current disparities in care are linked to a mistrust of the healthcare system among some Black Americans and may result in these differences in health outcomes. Related to this, our study found that as years of education increases, so does reported acceptance of the COVID-19 vaccine. Additionally, unemployed participants reported a lower acceptance rate of a COVID-19 vaccine. These findings demonstrate that low income communities, which are disproportionately impacted by COVID-19,¹³ may be more susceptible to continued outbreaks, even if a vaccine is available.

Butter 2020

With vaccine acceptance largely determining the success of a prospective COVID-19 vaccine, this study aims to investigate the anticipated uptake of a COVID-19 vaccine, should it become available in the future, among key workers and non-key workers in the UK. This research will begin to examine the relative influence of relevant psychological (perceived risk and severity), social, (media exposure), and situational (demographic and medical) factors on intent to engage with a hypothetical COVID-19 vaccine.

The current study is based on a sample of UK adults who took part in the 1-month follow-up survey of the COVID19 Psychological Wellbeing Study. The COVID19 Psychological Wellbeing Study is an ongoing longitudinal online survey of the adult (18+) general population of the UK. Participants completed an online baseline survey between 23rd March and 24th April 2020. All respondents were prompted to complete a 1-month follow-up survey 30 days after completing their baseline survey, which included information on vaccines and risk perceptions. All 1-month follow-ups were completed between 22nd April and 18th May 2020. Only individuals who reported not having been previously diagnosed with COVID-19 were included in the study, resulting in a sample of 1605 participants. Of these, 36.4% worked in key worker roles and 63.6% were not key workers. The key worker sample was made up of those working in health and social care (26.9%), education and childcare (24.3%), transport (3.4%), key public services (7.7%), local or national government (9.6%), food and other necessity goods (12.2%), public safety (3.4%) and utilities, communication and financial services (12.3%).

Overall, approximately three-quarters (74.2%) of the sample reported that they would accept a vaccine, while 17.7% were uncertain and 8.1% reported that they would refuse it. Fewer key workers indicated that they would reject a vaccine (5.9% vs. 9.3% of non-key workers).

Predictors of vaccine hesitancy (i.e. refusal or uncertainty), compared to acceptance, were examined separately in both groups. In the key worker sample, only two characteristics were

associated with vaccine hesitancy: being female (compared to male; $OR = 1.96$) and perceiving oneself as having a relatively low risk (0-25%) of being infected with COVID-19 in the next 6 months (compared to very high perceived risk: 75-100%; $OR = 2.44$). In the non-key worker sample, several factors were associated with vaccine hesitancy: being aged 25-34 ($OR = 2.41$), 35-44 ($OR = 1.96$) and 45-54 ($OR = 2.91$) compared to 18-24 year olds, having an average ($OR = 2.37$) or below average income ($OR = 2.58$) compared to an above average income. Additionally, knowing someone who is diagnosed with COVID-19 was associated with reduced risk of vaccine hesitancy ($OR = 0.61$).

Anti Vaccination movement

Megget 2020

Opinion: A study of 1000 people in New York over 24-26 April found. "Only 59% of respondents said they would get a vaccine and only 53% would give it to their children. Since the project began in March, Ratzan's group has asked the question three times, and each time the proportion is low. "It's concerning. I would have thought numbers would go up. I didn't expect to see it so negative." In their first poll on 27-29 March, 62% said they would have a coronavirus vaccine, with 19% saying they would decline it and 19% unsure. The latest poll, conducted at the start of May, found that 31% would have a vaccine immediately with 48% saying they would if their doctor recommended it; 12% would reject a vaccine outright. Ratzan also asked if they would volunteer for a coronavirus vaccine clinical trial. Just 31% expressed an interest. He attributes much of the negativity in his surveys around a coronavirus vaccine to a small but incredibly vocal movement. "The anti-vaccination movement is going to make covid-19 more difficult to get under control," he told *The BMJ*. A study of more than 500 Facebook ads between December 2018 and February 2019 found that 145 featured anti-vaccination sentiment, reaching audiences of between 5000 and 50 000 people. Researchers found that 54% of anti-vaccination ads came from just two organisations: the World Mercury Project and Stop Mandatory Vaccinations. The WHO has also "seen anti-covid-19 vaccine sentiment in social media," says Katherine O'Brien, director of the department of immunization, vaccines, and biologicals at WHO.

Willingness to pay

Garcia

For this, it is important to understand the factors or variables that affect consumer demand and the decision to pay for a vaccine. This is addressed in this article through the estimation of a probabilistic model of the willingness to pay (WTP) for the vaccine. Therefore, the objective of this research is to estimate an individual's WTP for a COVID-19 vaccine and, at the same time, find the main factors that affect this valuation.

The survey was answered by 566 individuals between April 18 and May 5, 2020. Of the total of participants, 62.8% had medium-high income. most of them would be willing to pay for a vaccine (90.6%), they believed that they will get sick (92.4%), and only 4.6% have or have had COVID-19. Of the sample, 53 individuals (9.4%) indicated that they were not willing to pay for a COVID-19 vaccine (Table A3). The self declared reasons why they would not pay are presented in Fig. 1. This shows that the main reasons for not paying are because they believe that the government should finance the cost of the vaccine (38.8%) or they do not have the resources available to do so (25.0%). The latter are individuals who may have a positive evaluation of the vaccine, but their budget constraint does not allow them to pay for it. Of the sample, 55% individuals answered that they would pay the initial

value and that they would also pay a second value, higher than the first; whereas 12% answered “yes” to the first value, but “no” to the second higher value. The results showed an average WTP per individual of US\$184.72. Thus, both the high approval rate for the vaccine (90.1%) and the belief that one will eventually get sick (99.1%) demonstrate a positive intention of individuals towards it, even without knowing the details of its real effects on health. Additionally, we found that perception of government performance in managing the pandemic also influences the WTP. The variables that positively impacted the WTP were the pre-existence of chronic diseases, knowledge of COVID-19, being sick with COVID-19, perception of government performance, employment status, and income. The variables that negatively affected the WTP were belonging to a private health system, non-adaptation to working from home with children (due to quarantine) and having recovered from COVID-19.

Harrison 2020

As a historian of public health and an infectious disease epidemiologist. But will re-experiencing the force of an epidemic alone be sufficient to solve the problem of vaccine hesitancy? Challenges range from misinformation promulgated on social media, to vaccine refusal among well-educated communities, to lack of trust of public health agencies. Such persistent challenges suggest to us that the current modes of thinking about the problem still fall within too narrow and too clinically-oriented of an idea about health, disease, and how complex the human responses to them truly are. Will COVID-19 fix the problem of vaccine hesitancy? It may fix the problem with respect to a COVID-19 specific vaccination. But a failed vaccine—one in which major post-licensure toxicities occur—might also lead to public backlash with devastating consequences for routine childhood vaccination. And however quickly the public rushes for a vaccine in this particular outbreak, and however successful this one-off vaccine may be, a broader confidence in vaccines after the charted epidemic passes will likely depend on widespread public trust.

Faasse 2020

The current study examined these factors in 2,174 Australian residents. An online survey was completed between 2-9 March 2020, at an early stage of the COVID-19 outbreak in Australia. Results revealed that two thirds of respondents were at least moderately worried about a widespread COVID-19 outbreak in Australia (which subsequently occurred). Worry about the outbreak and closely following media coverage were consistent predictors of health-protective behaviours as well as vaccination intentions. Finally, respondents were asked how likely they were to get vaccinated against COVID-19 if a safe and effective vaccine was developed. There were no demographic differences in vaccine intentions by gender, ethnicity or level of education. Respondents did differ in their vaccine intentions by age group. Compared to those in the 60 plus age group, being in the 30-49 or 50-59 age group was associated with a lower likelihood of intending to get a vaccination if one becomes available. Having received a seasonal flu vaccine in the past year predicted increased intentions to get a COVID-19 vaccine if it becomes available. With regard to psychological predictors and in line with previous results, both increased exposure to media coverage and heightened worry or concern about the outbreak predicted increased vaccination intentions. In contrast to results relating to health protective behaviours, perceptions of greater scientific and medical understanding of the virus, confidence in government information, and higher knowledge scores, predicted greater vaccination intentions.

Berghea 2020

Preliminary report

This study aims to investigate willingness to pay for a potential vaccine against COVID-19 among adult persons in Romania. Small scale study, 203 respondents. A WTP questionnaire was developed based on the standardized van Westendorp PSM questions; in addition, the questionnaire included consumer demographics characteristics (age, sex, education, residence, number of family members and a composite index of income and purchasing behavior). As presented in Table 2 the acceptable price range of the entire group was around 20–200 EURO. Our data suggest an unexpected modest level of WTP for a 100% effective and 100% safe anti COVID-19 vaccine. Compared to the actual price of vaccination in high risk infectious areas (travel vaccination), comparable values were found: 20–200 EUR accepted for “out of the pocket” costs of a COVID-19 vaccine versus an average of 43.2 (sd:32.1) EUR in travel vaccinations schemes already offered by major networks of health services providers. As expected, the highest income group participants have a more expensive approach (WTP 50–400 vs 20–200 in general population). However the numbers are lower than their correspondent in cancer research – a disease acknowledged with a clear fatal course (WTP around 9000 EUR for a return in precancer health state (16) or about 2500 EUR per year for a cancer treatment (17)). Although not so strikingly different, the numbers are still lower compared to the ones in WTP studies focused on vaccination in HIV infection (220–820 EUR) (18).

Vaccines and health literacy

Start with info on health literacy

Biasio 2020

Pre-print, not peer reviewed.

Health literacy is van groot belang voor het begrijpen van de preventie en het verloop van besmettelijke ziekten. Dit geldt ook voor het COVID-19 en vaccinaties. The objective of this study was to evaluate the feasibility of assessing the levels of health literacy skills about vaccination in the Italian adult general population, Daarnaast zijn ook perceptions of the interviewees about mogelijke Covid-19 vaccines, their and their beliefs about vaccination in het algemeen onderzocht. Eight-hundred eighty five (885) answers were collected during a full two weeks, starting June 6th 2020, mainly through the web link. Ongeveer de helft van de participanten was man en 98% had Italiaans als moedertaal. Regarding their age, 23% were in the 18-30, 37% in the 31-50 and 31% in the 51-65 years age group, while only 9% were over 65. No significant correlation was observed between functional VL score and positive perceptions about future Covid-19 vaccines, while the association was highly significant between all questions and the interactive-critical score. Relevant was the high percentage (>90%) of subjects intending to be vaccinated against Covid-19. Functional health literacy → Basic health literacy skills that are sufficient for individuals to obtain relevant health information and apply that knowledge to a limited range of prescribed activities. Interactive and critical health literacy → More advanced literacy skills that enable individuals to extract information and derive meaning from different forms of communication; to apply new information to changing circumstances; and to interact with greater confidence with information providers such as health care professionals. together with social skills, interactive and critical health literacy can be applied to critically analyse information, and to use this information to exert greater control over life events and situations. (Nutbeam ...)

The study showed a strong correlation between positive opinions about vaccination in general, the educational degree and the VL levels of respondents. This confirms the importance of improving the VL skills (for example through targeted interventions)

Nederlandse organisatie voor
gezondheidsonderzoek en
zorginnovatie

Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
Fax 070 349 51 00
www.zonmw.nl
info@zonmw.nl

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

5.1.2e 5.1.2e

Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Dossiernummer
00-00000-05-2020
Ons kenmerk
2020/22185/ZONMW

Datum
30 juni 2020

Contactpersoon

5.1.2e
Telefoon 070 5.1.2e
5.1.2e @zonmw.nl

Onderwerp

Tussentijdse voortgangsrapportage ZonMw 2020

Geachte mevrouw 5.1.2e

Bijgevoegd treft u de tussentijdse voortgangsrapportage ZonMw 2020 aan. Deze bestaat uit een inhoudelijke- en financiële voortgangsrapportage over de maanden januari t/m mei 2020.

De voortgangsrapportage laat dit jaar veel afwijkingen zien die gerelateerd zijn aan de Covid-19 crisis. Deze afwijkingen zijn zowel op programmaniveau waarbij we enerzijds veel nieuwe activiteiten hebben opgestart zoals het Covid-19 onderzoeksprogramma en een aantal snelle, meer op de praktijkgerichte activiteiten. Maar ook afwijkingen in de lopende programma's zoals uitstel van rondes, vertraging in projecten, etc.

Covid-19 heeft vanzelfsprekend ook effect op de organisatie. In de rapportage beschrijven we onder andere hoe we heel snel het thuiswerken voor onze medewerkers goed hebben gefaciliteerd en met hen in gesprek zijn hoe zij op een prettige en goede manier aan het werk kunnen blijven.

De tussentijdse voortgangsrapportage wordt ook naar NWO verstuurd.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Bijlage(n)

Inhoudelijke- en financiële tussentijdse voortgangsrapportage 2020

Kopie

Directie PG : 5.1.2e

Directie BPZ : 5.1.2e 5.1.2e

Voortgangsrapportage ZonMw

Januari tot en met mei 2020

Voortgangsrapportage ZonMw

Januari tot en met mei 2020

Juli 2020

Colofon

ZonMw stimuleert gezondheidsonderzoek en zorginnovatie. Vooruitgang vraagt om onderzoek en ontwikkeling. ZonMw financiert gezondheidsonderzoek én stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis – om daarmee de zorg en gezondheid te verbeteren.

ZonMw heeft als hoofdpdrachtgevers het ministerie van VWS en NWO.

Voor meer informatie over deze voortgangsrapportage kunt u contact opnemen met 070 5.1.2e 5.1.2e.

Redactie
Datum: juli 2020

ZonMw
Laan van Nieuw Oost-Indië 334
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Tel. 070 349 51 11
Fax 070 349 53 58
www.zonmw.nl
info@zonmw.nl

Inhoud	
ZonMw Algemeen	9
Programmaclusters	11
Doelmatigheidsonderzoek	11
Fundamenteel onderzoek	12
Gehandicapten en Chronisch zieken	13
Geneesmiddelen	15
Gezondheidsbescherming	16
Geestelijke gezondheid	18
Jeugd	20
Kwaliteit van Zorg	20
Life Sciences & Health	22
Ouderen	23
Palliatieve zorg	24
Preventie	25
Sport en bewegen	27
Translationeel onderzoek	28
Overige programma's	29
Strategie & Innovatie	31
Kwaliteitsbeleid	31
Implementatie	31
Communicatie	32
Internationaal	32
Bedrijfsvoering	32
Financiën en control	33
Informatisering en automatisering	33
Human Resources	34
Documentaire informatiehuishouding	34
Dwarse onderwerpen	36
Onderwijs	36
Participatie	36
Open Science (Toegang tot data)	37
Positieve gezondheid	38
Cofinanciering	39

ZonMw Algemeen

De afkondiging van de maatregelen in het kader van de COVID-19 pandemie hebben veel gevolgen gehad voor ZonMw. Zowel voor de interne organisatie als het primair proces van ZonMw. Hieronder wordt een aantal van de belangrijkste gevolgen uitgelicht.

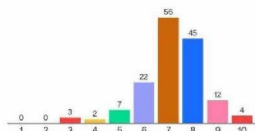
Beleidsplan ZonMw

In het afgelopen jaar is hard gewerkt aan de totstandkoming van het nieuwe beleidsplan 'Het verschil maken, met kennis werken aan een goede gezondheid voor iedereen'. Dit beleidsplan zou op 31 maart worden gepresenteerd op een symposium, waar tevens afscheid zou worden genomen van de **3.1.2e**. Helaas kon deze bijeenkomst niet doorgaan vanwege de maatregelen die zijn ingesteld vanwege de COVID-19 pandemie. Er wordt nu gewerkt aan de externe lancering van het beleidsplan middels een digitale publicatie. Deze zal in juni verschijnen. Intern is wel een start gemaakt met de implementatie van het beleidsplan. Er is een webinar georganiseerd voor de organisatie en er zijn teams gevormd om per thema een plan van aanpak te maken. Deze zullen de basis vormen voor het jaarplan ZonMw 2021.

Interne organisatie

Met de afkondiging van de COVID-19 maatregelen in maart is, in navolging van het rijksbeleid, besloten het kantoor van ZonMw te sluiten. Er is met spoed geregeld dat medewerkers goed thuis konden werken. Zo zijn beeldschermen, toetsenborden en bureaustoelen beschikbaar gesteld, ZOOM en WebEx accounts geregeld voor digitaal vergaderen en zijn met een zekere frequentie webinars georganiseerd om de organisatie bij te praten (naast de eerst dagelijkse en nu zo'n tweewekelijkse schriftelijke updates). In deze goedbezochte webinars (gemiddeld zo'n 300 deelnemers) is ook veel aandacht besteed aan het welzijn van onze medewerkers. Middels enquêtes is uitgevraagd hoe het met mensen gaat. Uit de resultaten van de laatste mentimeter blijkt dat het met de meeste collega's gelukkig nog steeds goed gaat:

Hoe is je stemming over het algemeen? (1 is zeer slecht, 10 is heel goed)

Voor de collega's die het nu zwaarder hebben heeft een coach in een webinar aandacht besteed aan het omgaan met de huidige situatie. Zij is ook door medewerkers zelf, laagdrempelig, te benaderen voor concrete vragen.

Om de impact van corona op de werkzaamheden in beeld te brengen zijn in het tijdschriftsysteem 2 codes aangemaakt. Een code voor ineffectiviteit als gevolg van corona (omdat het bijvoorbeeld door de zorg voor kinderen niet mogelijk is om je volledige contracturen te werken) en een code voor werkzaamheden in kader van corona (ook voor het opzetten van de diverse onderzoeksprogramma's die in het kader van COVID-19 zijn gestart).

Nieuwe programma's in het kader van COVID-19

Met de uitbraak van het SARS-CoV-2 virus begin dit jaar en het snel toenemende aantal personen met COVID-19, kwam er zowel vanuit beleid als het onderzoeksveld een dringend verzoek om snel onderzoek uit te zetten en creatieve oplossingen te financieren die bijdragen aan het verminderen van de ziekenlast en verlichting van de zorg bij COVID-19. Tussen maart en mei zijn de volgende activiteiten gerealiseerd:

- Half maart zijn onder het programma infectieziektebestrijding door een expertpanel [8 urgente onderzoekstrajecten](#) geïdentificeerd en in samenspraak met RIVM, VWS en NWO begin april gefinancierd (wave1). Ook is er een oproep open gegaan voor creatieve oplossingen om de

tekorten aan materiaal en andere praktische problemen in en buiten ziekenhuizen op te lossen. Er zijn in totaal 147 aanvragen in 5 beoordelingsvergaderingen beoordeeld. [72 creatieve oplossingen](#) hebben een financiële impuls toegekend gekregen.

- Vanaf medio maart is in opdracht van VWS een nationaal loket opengesteld waar bijdragen -van mondkapjes tot beademingsapparatuur en geneesmiddelen- van bedrijven aan de Corona-crisis getoetst zijn op relevantie en doorgeleid zijn naar de juiste plek binnen de overheid.
- De regeling [SET-COVID-19](#) (Stimuleringsregeling E-health Thuis) is in samenwerking met RVO in maart opengesteld en heeft bijna 500 projecten opgeleverd.

Na de eerste golf heeft ZonMw, in samenwerking met NWO, het verzoek gekregen om een COVID-19 programma op te stellen en voor de zomer uit te zetten voor COVID-19 gerelateerd onderzoek.

- Begin april is dit [programma](#) goedgekeurd met als doelstellingen:
 - bijdragen aan het bestrijden van de coronapandemie en aan het voorkomen of verminderen van negatieve effecten van de maatregelen
 - nieuwe kennis genereren over bestrijding van epidemieën en pandemieën
 - kennis genereren over de (mondiale) maatschappelijke dynamiek tijdens en na afloop van deze en vergelijkbare, ingrijpende gezondheids crises en de maatregelen daartegen
 In het programma zijn drie aandachtsgebieden geïdentificeerd:
 - voorspellende diagnostiek en behandeling
 - zorg en preventie
 - maatschappelijke dynamiek
- In elk aandachtsgebied zijn in april door expertpanels [urgente onderzoeksvragen](#) geïdentificeerd die in een subsidieaanvraag zijn uitgewerkt en gehonoreerd.
- Vanaf half april zijn de volgende oproep teksten voor verschillende aandachtsgebieden opgesteld:
 - [Voorspellende diagnostiek en behandeling](#), waarvoor 189 projectideeën zijn ingediend, hiervan zijn er 59 uitgewerkt in een subsidieaanvraag
 - [Zorg en preventie](#), waarvoor 306 projectideeën zijn ingediend, hiervan zijn er 75 uitgewerkt in een subsidieaanvraag
 - [Maatschappelijke dynamiek](#), waarvoor 508 projectideeën zijn ingediend, hiervan zijn er 72 een positief advies ontvangen
- Daarnaast is een oproep gestart voor kleinere subsidies van [Wetenschap voor de Praktijk](#). Hier zijn circa 120 uitgewerkte subsidieaanvragen ingediend, waarvan er 54 zijn gehonoreerd.

Momenteel wordt gewerkt aan de beoordeling van de vooraanmeldingen en krijgen indieners een advies voor wel/niet uitwerken van de aanvraag. Voor de zomer zullen de projecten worden gehonoreerd.

Primair proces

We verwachten een aanzienlijk na-ijl effect van deze crisis voor de inzetbaarheid van onderzoekers in projecten en de beschikbaarheid van voorzieningen voor de uitvoering van onderzoek. Veel onderzoek is stilgezet omdat bijvoorbeeld laboratoria niet beschikbaar zijn of proefpersonen niet kunnen worden geïncludeerd. Daarnaast verwachten we verzoeken tot compensatie uit het veld. Verlengingen voor projecten worden nu budgetneutraal verleend, maar dat zal niet in alle gevallen budgetneutraal mogelijk zijn. ZonMw kan hiertoe binnen de bestaande programmagelden geen toezeggingen doen.

Om de medewerkers te ondersteunen bij de vragen die uit het veld worden gesteld is een aantal mogelijke maatregelen op een rijtje gezet. Om een aantal van deze maatregelen te kunnen uitvoeren is eerst overleg nodig met de opdrachtgever.

Programmaclusters

Doelmatigheidsonderzoek

Wapenfeiten

Doel

Als doel staat het stimuleren van het genereren en verspreiden van maatschappelijk relevante en kwalitatief hoogstaande wetenschappelijke kennis over innovatieve en doelmatige (niet-farmacologische) zorg centraal. Verschillende doelmatigheidsonderzoeken alsook een startend project Goed Gebruik Hulpmiddelenzorg (GGH) zijn belicht in de media, zoals eerder opereren bij [chronische alveolontsteking](#), een video over het aanmeten van [orthopedische schoenen](#), vrouwen kunnen een eigen afweging maken om al dan niet [in te leiden na 41 weken zwangerschap](#), minder pijnlijke prikken door [toevoeging van MRI bij opsporing prostaatanker \(NOS\)](#), en een [innovatieve kathetergeleide techniek](#) laat (nog) geen meerwaarde zien in vergelijking met de standaardbehandeling bij trombose.

Samenwerking met stakeholders

In samenwerking met stakeholders zijn de volgende punten gerealiseerd die betere kennisbenutting in de zorgpraktijk door beoogde gebruikers stimuleren:

- Samen met de FMS is verder gewerkt aan de koppelingen tussen onderzoek en richtlijnen. Richtlijnen zijn daarmee sneller actueel, zoals gepresenteerd tijdens het FMS-symposium [Modulair Onderhoud: de toekomst van richtlijnen](#). Het [overzicht van koppelingen](#) tussen onderzoek en richtlijnmodule staat sinds februari 2020 online.
- Samen met onderzoekers en HTA-experts is de sinds februari beschikbare gebruikersvriendelijke [leidraad en Budget Impact Analyse \(BIA\) rekentool](#) getest en doorontwikkeld. Samen met onderzoekers en veldpartijen waaronder het Zorginstituut, FMS en NZa wordt de positionering en gebruikswaarde van de BIA rekentool in kaart gebracht.

Resultaten

Activiteit doelmatigheidsonderzoek

Op 11 februari en 4 maart ontving ZonMw de goedkeuringsbrieven van VWS voor de uitvoering van respectievelijk de nieuwe vervolgprogramma's [Goed Gebruik Hulpmiddelenzorg thuis 2021-2023](#) en [DoelmatigheidsOnderzoek \(DO\) 2022-2026](#). Dit geeft de mogelijkheid om ook de komende jaren onderzoek uit te zetten naar de effectiviteit in verhouding tot de kosten van niet-farmaceutische zorg, zoals medische hulpmiddelen. Het vijfde en laatste [project](#) uit de Belgisch-Nederlandse [BeNeFIT ronde](#) is in maart gefinancierd. De samenwerking met KCE wordt voortgezet. Het streven is om in het najaar een nieuwe, gezamenlijke ronde uit te zetten om de doelmatigheid van zorg te onderzoeken. De subsidieregeling [veelbelovende zorg](#) (uitvoering door het Zorginstituut samen met ZonMw) loopt volgens planning. Bovendien is er een goed bezochte [informatiebijeenkomst](#) geweest.

Activiteit zorgevaluatie en gepast gebruik

Voor het evaluatieonderzoek zorgevaluatie en gepast gebruik (ZE&GG) is een commissie ingesteld die 101 projectideeën en 23 aanvragen heeft beoordeeld, waarvoor een relevantieadvies is opgesteld door de werkorganisatie ZE&GG. ZE&GG en ZonMw werken samen om dit jaar financiering uit te zetten voor het [versnellen van inclusie](#) bij lopend onderzoek en om onderzoek uit te zetten op de [top 10 kennishiaten](#). Verder heeft ZonMw met het aanleveren van afgeronde projecten een actieve bijdrage geleverd aan de door ZE&GG gelanceerde [implementatieagenda](#).

Activiteit kwaliteit en transparantie van onderzoek

Voor de nieuwe programma's DO en GGH worden nieuwe subsidie-instrumenten ingezet om de kwaliteit van het onderzoek en samenwerking tussen relevante partijen te verbeteren en de studies te versnellen. De stimuleringsubsidies voor samenwerking en methodologische ondersteuning en voorbereidende studies voor systematische reviews, pilot- en uitvoerbaarheidsstudies worden dit jaar vormgegeven en uitgezet.

Afwijkingen en knelpunten

Door de omstandigheden rond de uitbraak van het coronavirus zijn de volgende afwijkingen ontstaan:

- Veel projecten ondervinden problemen zoals uitstel van de opstart, vertraging door het stilliggen van inclusie, en het niet kunnen uitvoeren van (follow-up) metingen. Naast vertraging worden ook financiële problemen voorzien. Per project wordt op termijn de consequentie in kaart gebracht, inclusief of het nog haalbaar is de hoofdvraag te beantwoorden.
- De beoordelingsprocedure bij de Open ronde 2021 van het programma DoelmatigheidsOnderzoek is verlengd van juni naar het najaar van 2020. Hierdoor is het niet mogelijk om de aansluitende ronde (2022) dit jaar open te stellen. Het budget dat hiervoor begroot was zal aan de opvolgende open rondes (2023 t/m 2025) worden toegevoegd.
- De regeling veelbelovende zorg en de extra ronde evaluatieonderzoek ZE&GG 2019 lopen volgens planning. Door de corona-omstandigheden was meer inzet vanuit het ZonMw-bureau noodzakelijk.
- Het in kaart brengen van de top 10 kennishiaten vanuit het programma ZE&GG is vertraagd doordat HLA-partijen aangaven door de omstandigheden meer tijd nodig te hebben. De consequentie is dat het openstellen van de ronde evaluatieonderzoek ZE&GG 2020 opschuift van het tweede naar het vierde kwartaal.

Fundamenteel onderzoek

Wapenfeiten

- *MKMD*: In samenwerking met de BMBF en Projektträger Jülich worden er twee projecten binnen de oproep Innosystox-moving gehonoreerd. Er is vervolgens besloten resterend budget te besteden aan het (mede)financieren van twee projecten uit de oproep Humane meetmodellen 1.0, georganiseerd door de SGF. Daarnaast is er vanuit MKMD budget beschikbaar gesteld voor het COVID-19 programma, specifiek voor onderzoek naar corona met behulp van proefdiervrije innovaties.
- *Bevorderen Verantwoorde Onderzoekspraktijken*: de meeste BVO-projecten zijn afgerond en de evaluatie van het programma is gestart.
- *Oncode Institute* is opgenomen in de Nature Index Top 50 NPO/NGO onderzoeksinstituten voor kankeronderzoek.
- *Communicatie*: bij het starten van de 24 Veni-projecten van de ronde 2019/2020 is een persoonlijk kaartje naar de projectleiders gezonden om hen succes te wensen. Tegelijkertijd is de start van deze projecten gedeeld via social media zoals Twitter en LinkedIn (showcase Fundamenteel Onderzoek).

Afwijkingen en knelpunten

- *MKMD*: Vanwege de COVID-19 uitbraak hebben verschillende openstaande oproepen (bijvoorbeeld Humane meetmodellen 2.0), maar ook onderzoeksprojecten, vertraging opgelopen. Per 2 maart zijn de drie Create2Solve *proof of concept* projecten gestart, maar ook hier treedt vertraging op, waarvoor na overleg met het ministerie van LNV, net als voor andere project, budgetneutrale verlenging is gegeven. De besluiten over fase 2 van Create2Solve worden daardoor ook met drie maanden uitgesteld tot april 2021. Om het MKMD-programma 2018 - 2021 goed te kunnen afronden, is in overleg met het ministerie van LNV besloten de einddatum van het gehele MKMD-programma drie maanden te verschuiven naar april 2021.
- *Talentprogramma/Rubicon*: Vanwege de COVID-19 uitbraak zijn er [aanpassingen](#) in het Talentprogramma (voorheen Vernieuwingsimpuls) en het Rubicon-programma. Alle rondes hebben aanpassingen in hun tijdsplanning gedaan en bij Rubicon zijn twee rondes later in 2020 samengevoegd tot 1 ronde.
- *ZonMw Open Competitie*: Vanwege de COVID-19 uitbraak is de deadline van de open competitie verplaatst van 16 april naar 16 juni.
- *Klinische Fellows*: Vanwege de COVID-19 uitbraak is de deadline verplaatst van 14 april naar 18 juni.

Gehandicapten en Chronisch zieken

Wapenfeiten

In het jaarplan 2020 was één van onze voornemens om onze communicatie op 3 centrale thema's te richten. Daar zijn inmiddels stappen in gemaakt. Er zijn vier thema's benoemd: impact, participatie, inclusieve samenleving, en samenwerking in de kenniscyclus. Deze thema's komen onder andere terug in de nieuwsbrief Gehandicapten en Chronisch zieken. Tijdens de coronacrisis is er tweemaal een [nieuwsbrief](#) uitgebracht waarin verhalen van ervaringsdeskundigen, naasten en zorgprofessionals over de coronacrisis centraal staan.

Academische werkplaatsen verstandelijke beperkingen (AWVB)

In het jaarplan 2020 namen we onszelf voor om de samenwerking tussen wetenschap, praktijk, beleid en onderwijs te versterken. Daarom is er begin dit jaar extra budget toegekend om implementatie en de samenwerking tussen de academische werkplaatsen verstandelijke beperkingen (AWVB) en het onderwijs te versterken. Daarnaast worden er gesprekken gevoerd tussen de Associatie van Academische Werkplaatsen Verstandelijke Beperkingen, VGN, Vilans, ZonMw en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) over het opzetten van een kenniscoalitie. De coalitie moet tot een betere onderlinge afstemming en samenwerking binnen de kenniscyclus leiden.

Verder heeft de Associatie van Academische Werkplaatsen Verstandelijke Beperkingen de afgelopen maanden kennisvragen van zorgorganisaties over corona verzameld en deze zo veel mogelijk beantwoord op basis van wetenschappelijke kennis uit binnen- en buitenland. De eerste antwoorden zijn al gepubliceerd op de [website](#) van de Associatie.

Expertisefunctie Zintuiglijk Gehandicapten

Begin dit jaar zijn de deelsectoren auditief/communicatief en visueel gestart met de uitvoering van de meerjarige deelsectorplannen, die in 2019 zijn goedgekeurd. Deze plannen dragen bij aan het versterken van de kennisinfrastructuur. Er zijn voor de deelsector visueel inmiddels twee [subsidieoproepen](#) opgesteld. In het najaar volgen de subsidierondes voor de deelsector auditief/communicatief.

Gewoon Bijzonder

Er is een subsidieronde geweest over niet-aangeboren hersenletsel. Uit die ronde zijn 9 projectideeën geselecteerd die nu verder worden uitgewerkt tot een definitieve subsidieaanvraag. Verder is er een klankbordgroep praktijkprofessionals opgericht, die gaat meedenken over waar de praktijk behoefte aan heeft qua onderzoek. Er was veel animo voor deze groep.

Op communicatief gebied wordt veel aandacht besteed aan Gewoon Bijzonder. Zo [blogt](#)

5.1.2e met enige regelmaat op de website van VGN. Ook is er een artikelenreeks in de maak over jongeren met een licht verstandelijke beperking die in aanraking dreigen te komen met justitie, of daar al mee in aanraking zijn gekomen. In die artikelenreeks worden 12 Gewoon Bijzonder-projecten uitgelicht die vanuit Gewoon Bijzonder en het Actieprogramma Personen met Verward Gedrag zijn gefinancierd.

Kennisnetwerken Specifieke Doelgroepen

In december 2019 is de programmatekst voor het nieuwe programma Kennisnetwerken Specifieke Doelgroepen aangeboden aan het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Deze programmatekst is begin 2020 goedgekeurd. De eerste jaarplannen van de vijf kennisnetwerken zijn goedgekeurd. Inmiddels is er een onafhankelijk voorzitter benoemd, die onder andere de voor- en najaarsoverleggen van dit programma gaat leiden.

Kennissynthese chronische vermoeidheid

In opdracht van de Samenwerkende Gezondheidsfondsen (SGF) en ZonMw maakt de Universiteit Maastricht een kennissynthese chronische vermoeidheid. Verwacht wordt dat in september een eerste deel wordt opgeleverd. De planning en werkwijze is aangepast door de coronacrisis.

Onbeperkt meedoen i.o.

De begroting voor het programma Onbeperkt meedoen i.o. is goedgekeurd. Verder wordt er druk gewerkt aan de programmatekst. Deze wordt op korte termijn gedeeld met VWS. De verwachting is

dat VWS in juni de opdracht voor uitvoering van het programma verleent. Vooruitlopend hierop wordt er gewerkt aan de samenstelling van een programmacommissie. De beoogde leden zijn benaderd.

Onderzoeksagenda ME/CVS

ZonMw werkt aan een onderzoeksagenda ME/CVS, in samenwerking met de betrokken stakeholders. Eind 2019 is een plan van aanpak vastgesteld, waarin staat hoe er toegewerkt gaat worden naar een onderzoeksagenda ME/CVS. In 2020 is een stuurgroep ingesteld die dit proces gaat begeleiden. De stuurgroep bestaat uit wetenschappers en vertegenwoordigers van patiëntenorganisaties. In mei heeft ZonMw een brief naar VWS gestuurd met een laatste stand van zaken.

Voor elkaar!

Binnen Voor elkaar! zijn er nieuwe projecten gehonoreerd binnen de subsidierondes '2^e open oproep' en 'netwerkronde'. Momenteel staat de 3^e open oproep open voor aanvragen.

Verder gaat sinds eind vorig jaar een Razende Reporter langs bij lopende projecten van Voor elkaar! Het doel is om geleerde lessen op te halen en deze te delen met andere projecten en de patiëntenbeweging. De interviews van de Razende Reporter zijn op deze [verzamel pagina](#) terug te vinden.

De reporter stelt bij ieder project vragen over impact en bereik, zodat we zicht krijgen op de factoren die een project succesvol maken. Dit sluit aan bij onze doelstellingen uit het jaarplan 2020. Uit een eerste inventarisatie blijkt dat goedlopende projecten goed aansluiten bij de criteria die het programma stelt. Later dit jaar volgt een uitgebreidere analyse.

Net als veel andere projecten hebben de projectleiders van Voor elkaar! te maken met de gevolgen van de coronacrisis. Sommige projectleiders weten toch creatieve oplossingen te vinden om door te gaan. In een [reeks interviews](#) vertellen zij meer over hoe ze deze crisis doormaken – en hoe ze toch door kunnen.

Afwijkingen en knelpunten

Academische werkplaatsen Verstandelijke beperkingen

Vanwege de coronamaatregelen zijn de geplande site-visits uitgesteld. Er zijn nog geen nieuwe data gepland. Verder is een geplande bijeenkomst over onderwijs uitgesteld naar het najaar. Ook de oplevering van de jaarverslagen is uitgesteld van 1 april naar 1 juni.

Expertisefunctie ZG

De deelsectoren hebben in verband met de coronacrisis aan ZonMw gevraagd om coulant te zijn als het gaat om de afwikkeling van de meerjarige deelsectorplannen. Een aantal plannen loopt vertraging op als gevolg van de crisis.

Gewoon Bijzonder

Een aantal projecten heeft uitstel aangevraagd vanwege de coronacrisis. Voor sommige projecten is budgetneutrale verlenging geen optie, omdat de salarissen van onderzoekers wel doorbetaald moeten worden.

Kennisnetwerken Specifieke Doelgroepen

Geen afwijkingen of knelpunten.

Kennissynthese chronische vermoeidheid

De planning en aanpak zijn aangepast naar aanleiding van de coronacrisis.

Onbeperkt meedoen i.o.

Geen afwijkingen of knelpunten.

Onderzoeksagenda ME/CVS

Als gevolg van de coronacrisis zijn de geplande werksessies en de programmadag verschoven naar het najaar. Deze bijeenkomsten waren als fysieke bijeenkomsten gepland, maar kunnen vanwege de afgekondigde maatregelen niet doorgaan. Er worden nu voorbereidingen getroffen voor bijeenkomsten in het najaar. Dit worden waarschijnlijk online bijeenkomsten, tenzij er tegen die tijd

weer fysieke bijeenkomsten mogelijk zijn. De onderzoeksagenda zelf wordt ook later opgeleverd, omdat voor de afronding hiervan de input uit de werksessies en de programmadag verwerkt moet worden.

Voor de werksessies worden onderzoekers uitgenodigd die interesse hebben in het doen van onderzoek naar ME/CVS. Het leggen van contacten met deze onderzoekers is lastiger geworden. De bedoeling was om informeel contact te leggen op bijvoorbeeld symposia, maar door het coronavirus is het leggen van informele contacten een stuk lastiger geworden.

Voor elkaar!

Vanwege de coronacrisis is het tijdpad van de 3^e open oproep verschoven. De deadline voor het indienen van projectideeën is over de zomer heen getild. Daarnaast hebben veel lopende projecten uitstel aangevraagd, omdat geplande bijeenkomsten en activiteiten niet konden doorgaan.

Geneesmiddelen

Wapenfeiten

Programma

In Open Ronde 9 maakt het onderdeel complexe interventies voor de tweede keer deel uit van de subsidieoproep. Het gaat hierbij om projecten in de ketenzorg, eerste lijn en verpleeghuiszorg, gericht op complexe interventies ter verbetering van bijvoorbeeld polyfarmacie, therapietrouw, stoppen/afbouwen van medicatie of medicatieoverdracht. De selectie en toekenning vindt in juli plaats. Binnen de Rediscovery-rondes biedt ronde 4 ook de mogelijkheid tot het indienen van projecten die zich in een vroegere fase bevinden en waaraan nog geen humane pilotdata ten grondslag liggen. Hierbij is de insteek dat het product uiteindelijk voor een maatschappelijk aanvaardbare prijs beschikbaar komt voor de patiënt. Toekenning vindt plaats in september.

Binnen de STIP Ronde 4 Proeftuinen Therapietrouw zijn 10 projectideeën ingediend. Deze ronde richt zich op het bevorderen van de inzet van laagdrempelige en bewezen effectieve werkwijzen gericht op het verbeteren van de therapietrouw van thuiswonende patiënten. De nadruk ligt hierbij op relatief eenvoudige oplossingen ter ondersteuning van goed gebruik van geneesmiddelen, die eenvoudig implementeerbaar zijn. 4 projecten zijn geselecteerd voor verdere uitwerking. De deadline voor indiening is in verband met het coronavirus een aantal maanden uitgesteld. Hierdoor zal de besluitvorming over toekenning plaatsvinden in het najaar van 2020 en zullen de proeftuinen uiterlijk februari 2021 starten.

In de Grote Trials Ronde 4 zijn 28 projectideeën ontvangen. De deadline voor het indienen van uitgewerkte aanvragen is door het coronavirus een aantal maanden uitgesteld. In juni 2021 zal toekenning plaatsvinden. In de internationale samenwerking van GGG, DO en het Belgische KCE is aan [5 projecten](#) subsidie toegekend en deze projecten zijn - waar mogelijk - van start gegaan. Het gaat hierbij om comparative effectiveness studies met de focus op kosteneffectiviteit, waarbij het gaat om de vergelijking van bestaande interventies binnen de kaders van pakketwaardige zorg.

Vanuit het programma Personalised Medicine wordt de [ELSI-servicedesk](#) verder uitgebouwd, onderzoekt het consortium ethiek en recht samenhangende ethische en juridische kaders voor de praktijk van personalised medicine, en zal het concrete suggesties bieden voor een verantwoorde implementatie van next-generation sequencing in de zorg. Het FAIRgenomes project ontwikkelt een breed gedragen werkwijzer voor het geschikt maken voor hergebruik van genoom-data. Interviews over de verschillende projecten vanuit personalised medicine zijn gebundeld in de uitgave: [Personalised Medicine: interviews met onderzoekers en stakeholders](#).

In de vraaggestuurde ronde lopen in 2020 twee topdown projecten: [Patiëntenregistratie voor betere antistolling en onderzoek naar therapietrouw bij atriumfibrilleren](#) en de [SONIA studie gericht op de inzet van CDK4/6 Inhibitors bij borstkanker](#).

Binnen de ronde Patiëntenregistraties zijn de lopende registerprojecten gemonitord en waar mogelijk begeleid richting duurzame registraties van zorggegevens die via kwaliteitsinformatie en data voor onderzoek en beleid bijdragen aan goed gebruik van geneesmiddelen.

Voor de opdracht vanuit VWS om meer kennis te genereren over de farmacologische eigenschappen

van medicinale cannabis en de meerwaarde in de behandeling van (neuropatische) pijn, vindt naar verwachting in juni subsidietoekenning plaats aan een partij die de beantwoording van de beschreven hypothesen in een geïntegreerd plan van aanpak gaat uitvoeren.

Projectresultaten

Uit de diverse onderdelen van het programma is in de eerste helft van 2020 over de volgende projecten en resultaten gepubliceerd:

- [Stoppen met medicatie bij jarenlange stabiele MS: DOT-MS \(discontinuation of therapy in multiple sclerosis\)](#)
- [Drankjes in plaats van pillen](#)
- [Geen Ritalin-recept zonder goede diagnostiek](#)
- ['HPV-vaccinatie heeft geen zin bij voorstadium anuskanker'](#)
- ['Levodopa bij Parkinson kan gerust vanaf het begin'](#)
- ['Maatwerk bij darmkanker kan alleen door integratie zorg en onderzoek'](#)
- [Moleculaire tumorboards: kennis delen levert voordelen op voor individuele patiënt](#)
- [Dijklander Ziekenhuis start met internationaal onderzoek naar bloedverdunders](#)
- [Stappenplan voor passend antipsychotica-gebruik in verpleeghuis](#)
- [Indicatoren helpen juiste medicatie bij nierschade te checken](#)
- [Speciale registratie voor patiënten met chronische darmziekten](#)

Afwijkingen en knelpunten

De coronapandemie is op verschillende manieren van grote invloed geweest op de voortgang van zowel subsidierondes als lopende onderzoeksprojecten. Zoals aangegeven zijn deadlines in een aantal rondes uitgesteld. Veel lopende studies zijn (tijdelijk) stopgezet en te starten studies zijn uitgesteld. De exacte gevolgen hiervan, zowel qua vertraging als in financieel opzicht, zijn op dit moment nog niet te overzien.

In algemene zin blijft achterlopende inclusie in veel studies een knelpunt.

GGG-congres 2020

De voorbereidingen voor het GGG-congres van 9 april waren in volle gang. De aanmeldingen stroomden binnen. Helaas hebben we op 12 maart het onvermijdelijke besluit moeten nemen het GGG-congres 2020 te annuleren vanwege de ontwikkelingen rondom de verspreiding van het coronavirus. De nieuwe datum is nu vastgesteld op 15 april 2021. In de hoop dat we het congres in fysieke vorm kunnen organiseren, worden ook digitale alternatieven onderzocht.

Gezondheidsbescherming

Wapenfeiten

Algemeen

- Het cluster Gezondheidsbescherming heeft samen met het cluster Preventie op verzoek van VWS een discussienota en rapportage 'Leefomgeving en gezondheid, kansen voor programmering' opgesteld. Deze analyse en daaruit voortkomende gesprekspunten zijn input voor verdere gedachtenvorming over gewenste programmering.

Antibioticaresistentie (ABR)

- Voor de derde en laatste ronde in het programma ABR zijn 17 volledig uitgewerkte subsidieaanvragen ingediend.
- Er zijn initiatieven gestart om het Joint Programming Initiative on Antimicrobial Resistance (JPIAMR) tijdelijk voort te zetten met behulp van ondersteuning van de JPIAMR-leden tot het nieuwe partnerschap een feit is en om aan te sluiten bij het toekomstige One Health AMR-partnerschap binnen Horizon Europe.
- Er wordt momenteel, mede als gevolg van de aspergillose-problematiek bij COVID-19 patiënten, een consultatie over antifungus-resistentie uitgezet om de JPIAMR SRIA hiermee uit te breiden.
- Op 28 mei was de deadline van de oproep JPIAMR Netwerk plus, waar ook Nederlandse onderzoekers konden indienen.

- In overleg met VWS neemt ZonMw namens Nederland deel aan een subsidieaanvraag voor een nieuw ERA-net onder Horizon 2020. Dit aangevraagde ERA-net heet JPIAMR-ACTION ERA-Net Co-fund.

Infectieziektebestrijding (inclusief non-alimentaire zoönosen)

- In januari is onderzoek naar Q-koorts bij kinderen van start gegaan.
- Op verzoek van zowel onderzoek als beleid zijn in zeer korte tijd subsidies en financieringsrondes uitgezet naar aanleiding van de coronacrisis en een programma COVID-19 opgezet (voor meer informatie zie COVID-19 programma).

Klimaat en gezondheid

- Er is een eerste bijeenkomst gehouden met experts uit het veld. Aan de hand van hun adviezen wordt een subsidie-oproep tekst geschreven (1 miljoen euro) voor klimaat en gezondheid. Vanwege de coronacrisis zal de publicatie hiervan pas in september 2020 zijn.
- Met NWO wordt samengewerkt aan de oproep tekst voor de NWA-oproep Klimaatadaptatie en gezondheid / gezonde leefomgeving.

Voeding

- Eind januari (21 – 24 januari 2020) hebben NWO & ZonMw een sandpit georganiseerd in het kader van de NWA-call Transitie naar een duurzaam voedselsysteem. Het doel van de sandpit was om tot 1 of 2 transdisciplinaire en kennisketen-brede consortia en tot 1 of meerdere innovatieve projectvoorstellen op hoofdlijnen te komen. Uiteindelijk is er 1 transdisciplinair consortium gevormd en is er een begin gemaakt met het onderzoeksvoorstel.
- De internationale subsidieoproep *PREPHOBES - Prevention of unhealthy weight gain and obesity during crucial phases throughout the lifespan* is begin dit jaar opengesteld. ZonMw doet mee aan deze internationale oproep (samenwerking tussen de clusters Preventie en Gezondheidsbescherming). In totaal zijn er 36 aanvragen ingediend, waarvan in 19 aanvragen Nederlandse onderzoekers betrokken zijn.
- Joint Programming Initiative - A Healthy Diet for a Healthy Life (JPI HDHL) heeft in de eerste helft van 2020 gefocust op het opzetten van de impactevaluatie van JPI HDHL. Daarnaast zijn de documenten rondom het invoeren van de management fee per 2021 afgemaakt. JPI HDHL is ook bezig geweest met het leggen van de verbinding tussen de onderzoeksagenda van JPI HDHL en het volgende EU-kaderprogramma HorizonEurope.
- In Fit4Food2030 werken de policy labs in 11 verschillende landen aan het vergoten van de impact van onderzoek op de transitie naar een toekomstbestendig voedselsysteem. Momenteel bevinden de policy labs zich in de experimenteerfase, wat tot uiting komt in het lanceren van innovatieve subsidieoproepen, het input leveren voor holistische onderzoeksagenda's en het verbinden van diverse initiatieven.
- De EU Think Tank van Fit4Food heeft begin mei een policy-brief uitgebracht met relevante inzichten over R&I als input voor de Farm to Fork strategie, onderdeel van de Green Deal van de Europese Commissie.

Afwijkingen en knelpunten

Algemeen

In verband met de corona-uitbraak en het feit dat de meeste indieners in de programma's van dit cluster professionals zijn die met name ingezet zijn in de bestrijding van de coronacrisis, zijn de deadlines van onderstaande rondes als volgt aangepast:

- Derde ronde ABR: de beoordeling van de ingediende projecten is uitgesteld van 7 mei naar 29 juni 2020.
- De doorlooptijd van de lopende ronde Infectieziektebestrijding 2019 is verlengd. Hiermee is de besluitdatum van begin juli 2020 verschoven naar begin oktober 2020.
- De NWA-subsidieoproep Transitie naar een duurzaam voedselsysteem is uitgesteld. De nieuwe deadline voor het indienen van het gezamenlijke onderzoeksvoorstel is 23 juni 2020.
- De beoordelingsvergadering om de ingediende onderzoeks aanvragen van *PREPHOBES - Prevention of unhealthy weight gain and obesity during crucial phases throughout the lifespan* te beoordelen is verplaatst naar juni 2020 en zal digitaal plaatsvinden.
- Het internationale JPI HDHL symposium is uitgesteld en wordt verplaatst naar begin 2021.

Antibioticaresistentie

- Met VWS is gesproken om in een vervolgprogramma invulling te geven aan kennisverspreiding en implementatie van het ABR-onderzoek in beleid en praktijk, zowel nationaal en internationaal, en aan ontwikkeling van kennis op het gebied van antimicrobiële resistentie. Door de coronacrisis is dit vooralsnog doorgeschoven naar het najaar.
- Er is tot eind 2021 uitstel aan de EC gevraagd met betrekking tot het ERAnet JPI-EC-AMR, dat eind 2020 zou aflopen. Dit heeft consequenties voor de doorlooptijden van projecten met Nederlandse onderzoekers die met financiering vanuit ABR hieraan deelnemen.

Voeding

- Het tussentijdse symposium van het Eranet INTIMIC is gewijzigd naar een digitaal symposium. Dit symposium vindt plaats op 18 juni 2020.
- Voor JPI HDHL CSA 2.0 is uitstel aangevraagd bij de Europese commissie tot 1 juli 2021. Aanleiding hiervoor is de COVID-19 pandemie waardoor onder andere de conferentie is uitgesteld tot 2021. Maar naar verwachting zal ook een aantal andere doelstellingen, waaronder samenwerking met niet EU-landen, vertraging oplopen.

Geestelijke gezondheid**Wapenfeiten**

- Er zijn opdrachten verleend aan verschillende ggz-veldpartijen (o.a. NVvP, MIND, HAN) om te monitoren wat het effect is van de corona-maatregelen op patiënten, cliënten en behandelaars in de ggz. Het Trimbos-instituut is daarnaast onderdeel van een onderzoek vanuit het COVID-19 programma. Het ggz-specifieke gedeelte dat Trimbos uitvoert wordt samen met eerder genoemde resultaten uit opdrachten teruggekoppeld aan de coronacrisisteams van VWS. Ook vinden er publicaties plaats van sommige resultaten, zoals bij [MIND](#) en [Trimbos](#).
- ZonMw en de Hersenstichting willen met het [initiatief Hoofd-zaken](#) aandacht vragen voor een duurzame investering in hersen-breed onderzoek. Er wordt in het veld input opgehaald vanuit verschillende perspectieven om de startnotitie verder uit te werken tot een onderzoeksagenda.

Actieprogramma lokale initiatieven voor mensen met Verward Gedrag (AVG)

- In de laatste fase van het Actieprogramma wordt toegewerkt naar het verbinden en borgen van de opgezette initiatieven.
 - In het kader van resultaten ophalen en borgen is er gestart met een breed opgezette centrale evaluatie. Deze wordt uitgevoerd door ESHPM (Erasmus Universiteit). Hierbij wordt gekeken naar de activiteiten van het programma omtrent de aanpak voor mensen met verward gedrag, alsook breder naar maatschappelijke en politieke factoren. De eerste analyse heeft een uitgebreide rapportage opgeleverd, die is gedeeld met de opdrachtgevers van het programma en het Verbindend Landelijke OndersteuningsTeam (VLOT). In oktober wordt een tweede tussenrapportage verwacht en de eindrapportage in juli 2021, tezamen met een handleiding voor de praktijk voor een goed werkende aanpak voor mensen met verward gedrag.
 - In het kader van inbedding, borging en verbinding is voor 23 regio's budget vrijgemaakt om in elke regio op maat te doen wat nodig is om ingezette initiatieven te borgen en verbinding te leggen met andere landelijke programma's zoals de Wvggz en de Ketenveldnorm levensloofunctie. Daarnaast zijn er subsidies verstrekt voor 19 coördinatoren om de implementatie van de Wvggz te stimuleren en worden 10 regio's (landelijke dekking) ondersteund bij de implementatie van de Ketenveldnorm levensloofunctie.
- Het Actieprogramma loopt eind 2020 af. In samenwerking met partijen van de Meerjarenagenda Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang wordt een groot eindcongres georganiseerd gericht op een inclusieve samenleving.
- Er is een voorstel in behandeling bij de opdrachtgevers van het Actieprogramma (VWS, J&V, BZK en VNG) over een vervolg van het programma. Er is inmiddels een formeel verzoek gedaan om de programmaschets verder uit te werken.
- Platform31 heeft een evaluatie uitgevoerd van de eerste onderwijsprojecten van het Actieprogramma.

Onderzoeksprogramma ggz

- 5.1.2e
- De resultaten van de eerste subsidieronde gericht op depressie zijn bekend. Deze worden nu onder de aandacht gebracht bij ggz-partijen.
- Deadline voor projectideeën voor klinisch toegepast heeft geleid tot 57 aanvragen, waarvan 13 een positief advies hebben gekregen voor verdere uitwerking.

Beschermd Thuis

- Met subsidie van ZonMw zijn ruim 30 van de 43 centrumgemeenten in Nederland aan de slag gegaan om plannen uit te werken in het kader van de Meerjarenagenda Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Zoals hierboven genoemd organiseren de partijen van deze Meerjarenagenda samen met het Actieprogramma verward gedrag een congres vanwege de overlap in doelgroep en activiteiten.

Zorg voor Vluchtelingen

- Het programma Zorg voor Vluchtelingen heeft veel aanvragen ontvangen voor de tweede subsidieronde gericht op het verbeteren van psychosociale zorg en ondersteuning aan statushouders in de nulde- en eerstelijnszorg. Deze ronde loopt momenteel nog.
- In samenwerking met Pharos organiseerde ZonMw het symposium [Psychische zorg voor vluchtelingen – hoe gaat het en wat kan beter?](#)

Gender en gezondheid

- Er zijn twee gezamenlijke subsidierondes met andere ZonMw-programma's (bijna) afgerond: aanvullend onderzoek op basis van bestaande databases naar sekse- en genderverschillen samen met het Preventieprogramma en praktijkprojecten gericht op het verbeteren van psychosociale zorg en ondersteuning aan statushouders samen met Zorg voor Vluchtelingen.
- In april zijn aanvullende toekenningen gedaan van €20.000,- elk voor de projecten [Negotiating Health](#), [SAFE](#) en [Symptomen & Gender](#) om corona-gerelateerde vragen in hun lopende project op te kunnen pakken.
- Ten aanzien van verankering van sekse en gender in onderzoek is een bijdrage geleverd in het ZonMw-brede traject rondom stroomlijning van relevantie- en kwaliteitscriteria. In de te ontwikkelen ZonMw Reporting Checklist wordt ook de SAGER Guideline (Sex and gender Equity in Research) meegenomen.

Topspecialistische Zorg en Onderzoek

- Binnen het programma Topspecialistische Zorg en Onderzoek hebben 6 projecten ieder een subsidie van 3 miljoen euro ontvangen om hun topspecialistische functie te versterken en te continueren op het gebied van Topspecialistische Zorg en Onderzoek. In de komende maanden gaan de projecten van start.

Afwijkingen en knelpunten

Door de coronacrisis zijn de deadlines van sommige rondes 2 of 4 maanden verplaatst. Deze aanvragen hadden betrekking op bijvoorbeeld de Fellowships in de ggz, borging van de regionale aanpak voor mensen met verward gedrag, de Wijk-GGD'er, Ketenveldnorm levensloopfunctie en Integraal aanbod zorg en begeleiding voor mensen met verward gedrag. De oorspronkelijke deadlines waren in de beginperiode van de intelligente lock-down. De indruk is dat aanvragers door het uitstel hierdoor voldoende tijd hadden om alsnog hun aanvraag in te dienen. Voor enkele programmalijnen is er daarnaast nog een nieuwe mogelijkheid om na de zomer op dezelfde thema's aanvragen in te dienen. Door rondes te herhalen kunnen partijen zelf inschatten welke deadline haalbaar is in verband met COVID-19.

Er zijn daarnaast veel vragen gekomen van lopende projecten over de invloed van de coronacrisis op hun activiteiten en de haalbaarheid van hun project. Bijvoorbeeld ook de inclusie van patiënten ligt stil of loopt langzamer dan gepland. Hier is per project naar gekeken en een passende oplossing voor getracht te vinden. Voor praktijkprojecten is dit vaak in de vorm van een budgetneutrale verlenging. Voor langlopende onderzoeken wordt expliciet gewacht met het verlenen van budgetneutrale verlengingen. Gezien de hoeveelheid (praktijk)projecten is voorsnog de vraag beperkt geweest voor aanvullend budget door COVID-19. Uitgangspunt is dat dit niet wordt gedaan.

Jeugd

Wapenfeiten

- In maart 2020 zijn [14 regionale kenniswerkplaatsen jeugd](#) gehonoreerd. Deze werkplaatsen gaan de komende vier jaar aan de slag met de belangrijkste regionale jeugdvragestukken. Door kennis vanuit verschillende perspectieven bij elkaar te brengen en gezamenlijk te leren, ondersteunen deze samenwerkingsverbanden de jeugdsector bij het vernieuwen en professionaliseren.
- De meeste werkplaatsen van het voorlopende programma [Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd](#) (2014-2020) zijn in de periode jan – mei 2020 afgerond.
- In april zijn vanuit het kennisontwikkelingsprogramma Wat werkt voor de jeugd 12 projecten gehonoreerd, gericht op het versterken en verbeteren van wijkgericht werken.
- De eerste projecten van het onderzoeksprogramma Geweld hoort nergens thuis zijn gestart en in april is de derde en laatste ronde van het programma opengesteld.
- Vanuit de eerste subsidierondes wordt momenteel in proeftuinen geëxperimenteerd met de inrichting van de maatschappelijke diensttijd (MDT). In 2020 startte de vierde subsidieronde, als uitwerking van de tweede fase waarin MDT officieel start. Deze heeft als doel toe te werken naar een landelijk dekkend MDT-netwerk. Er zijn inmiddels 27 partnerschappen gehonoreerd. Er zijn daarnaast 15 corona-hulpinitiatieven ontplooid als aanvulling op bestaande MDT-projecten waarin jongeren zich inzetten voor de maatschappelijke noden van anderen. Op 15 juni is de volgende mogelijkheid voor partnerschappen om subsidie aan te vragen.

Afwijkingen en knelpunten

- De startdatum van de meeste regionale kenniswerkplaatsen jeugd is in verband met COVID-19 met 3 maanden uitgesteld tot september 2020.
- Niet alle geplande rondes van 'Wat werkt voor de jeugd' zijn opgestart. Het plan is om in de tweede helft van dit jaar en door meerdere subsidierondes parallel uit te werken een inhaalslag te maken.
- Een aantal projecten in de programma's Veilig opgroeien en het onderzoeksprogramma Geweld hoort nergens thuis lopen vertraging op door COVID-19. De bijeenkomst loverboys is in verband met COVID-19 uitgesteld.
- De laatste projecten binnen het programma Longitudinale effectmonitor JeugdzorgPlus lopen vertraging op door COVID-19.
- Het programma Richtlijnen Jeugdgezondheidszorg 2019-2024 bevindt zich in de opstartfase en bereidt de nieuwe modulaire werkwijze voor. Het project [Modulaire vormgeving richtlijnen Jeugdgezondheidszorg](#) dat daarvoor de basis moet vormen, heeft vertraging opgelopen. De pilot om de werkwijze toe te passen kan naar verwachting voor de zomer van start. Indien dit goed verloopt, kunnen de bestaande richtlijnen in een volgende fase omgezet gaan worden naar modules.

Kwaliteit van Zorg

Wapenfeiten

Naast de activiteiten voor het COVID-19 Programma kijken we ook naar mogelijkheden om de activiteiten binnen Kwaliteit van Zorg aan te passen, door te zetten of uit te stellen.

- Binnen het programma *Kwaliteitsgelden* zijn de projecten van start op basis van de gemaakte kaderafspraken met de FMS, NHG, KNOV, Akwa GGZ, IKNL/Palliatieve zorg en Patiëntenfederatie. Partijen hebben inzicht geboden in de wijze waarop besluitvorming over de besteding van kwaliteitsgelden plaatsvindt. Daarmee zijn de eerste subsidies verstrekt. Bovendien zet de FMS extra activiteiten in vanwege de coronacrisis.
- Om innovatieve zorgprocessen om de Juiste Zorg op de Juiste Plek verder te stimuleren is met de commissie van het programma *Actieonderzoek Innovatieve Zorg* verder gesproken over de in te zetten subsidieoproep. Deze zal rekening houden met veranderingen door corona en nu nog actueler zijn.
- Uit het COVID-19 Programma blijkt dat vragen over kwaliteit en doelmatigheid essentieel zijn. Innovatieve initiatieven ten aanzien van de juiste zorg op de juiste plek en organisatie

- van zorg (taakherschikking, samenwerking, zorg voor professionals en e-Health) en vraagstukken rondom (kosten)effectiviteit (doelmatigheid) vragen om de nodige aandacht.
- De Koepelcommissie Kwaliteit van Zorg is in verband met de coronacrisis naar het najaar verplaatst. Deze zorgt voor de inhoudelijke verbinding over de programma's heen. Voor organisatie van zorgvraagstukken (*health services research*) is ZonMw aangesloten in het TO REACH project. Dit project werkt nu ook samen met *More Years Better Lives* en *Ambient Assisted Living*.
 - Binnen het programma *Ontwikkeling Kwaliteitsstandaarden: Wijkverpleging* zijn meerdere knelpuntenanalyses uitgezet. Voor de prioritering van onderwerpen, het patiëntenperspectief en de toepasbaarheid van kennis uit kwaliteitsstandaarden in de wijkverpleging is nogmaals extra aandacht gevraagd.
 - Het programma *Tussen Weten en Doen II*, is succesvol afgerond. Vervolgactiviteiten worden in het programma *Verpleging en Verzorging* opgepakt. Direct is gestart met een subsidieronde voor het beschrijven van goede praktijkvoorbeelden om zo de implementatie ervan te stimuleren. Eind zomer gaan 2 subsidierondes open: één gericht op grote complexe onderzoeksprojecten door samenwerkingsverbanden en één gericht op talentontwikkeling voor gepromoveerde verpleegkundigen die onderzoek en klinische praktijk of onderwijs willen combineren (fellows). Verder worden meer op implementatie gerichte subsidierondes voorbereid.
 - De geplande projectleidersbijeenkomst van de 13 leren & verbeteren-projecten van het programma *Ondersteuning Zorginstituut* is omgezet naar een digitale leren en verbeteren-sessie tot groot enthousiasme van de betrokken projectleiders. Daar is directe kennis met elkaar uitgewisseld.
 - Voor het Citrienfonds hebben site-visits plaatsgevonden voor *e-Health, Doen of laten* en *Naar regionale oncologienetwerken*. Zij hebben goedkeuring voor doorgang 2^e fase. Voor *Registratie aan de Bron* nemen we meer tijd in verband met de samenhang met andere data-initiatieven, inclusief afstemming met het Informatieberaad. Deze site-visit vindt digitaal plaats op 18 juni.
 - De ad-hoc commissie Uitkomstgerichte Zorg heeft in januari een site-visit gehad bij een van de deelnemende Santeon-huizen. Santeon heeft goed laten zien waar ze staan met het experiment Uitkomstindicatoren. Dit vormt een goede basis voor het vervolg van het project.
 - Het onderzoeksprogramma voor *Safety II en veiligheidsergonomie* is gereed. In samenwerking met verschillende experts is ter verdieping van het onderwerp een kennissynthese opgesteld. Het openstellen van de subsidieoproep is vanwege COVID-19 uitgesteld naar september. Juist dit programma zet in op de flexibiliteit van zorgprofessionals die in tijden van corona zo gevraagd worden.
 - Binnen het programma *Paramedische Zorg 2019-2022* staan 6 subsidieoproepen open, gericht op het beantwoorden van vragen uit de kennisagenda's van 6 paramedische beroepsgroepen. De deadline van de subsidieronde is verlengd in verband met de coronacrisis.
 - Vanuit het *Kennisprogramma Huisartsgeneeskunde* zijn actief andere ZonMw-programma's benaderd om mogelijkheden voor samenwerking op specifieke onderwerpen uit de kennisagenda te verkennen. Met het NHG vindt periodiek overleg plaats om af te stemmen en waar mogelijk samen te werken op relevante onderwerpen. Een nieuwe subsidieronde voor huisartsen en specialisten ouderengeneeskunde is geopend in het eerste kwartaal van 2020.

Afwijkingen en knelpunten

Ook binnen Kwaliteit van Zorg zal een aantal projecten aangepast worden of vertraagd zijn door de coronacrisis. Individuele programma's hebben hierover contact met hun VWS-contactpersonen. Voor het programma *Ontwikkeling Kwaliteitsstandaarden: Wijkverpleging* zal deze vertraging wat groter zijn in verband met de noodzaak om juist nu visie te ontwikkelen voor richtlijnontwikkeling op de lange termijn. Het programma *Verpleging en Verzorging* loopt een lichte vertraging op. Om het veld niet te zwaar te belasten, worden de subsidierondes wel uitgezet, maar wordt de projectideefase verlengd.

Voor het programma *Kwaliteit van Zorg: Ondersteuning Zorginstituut* is in overleg met VWS en het Zorginstituut een verzoek ingediend voor een budgetneutrale verlenging en daarmee gepaard gaande verschuiving van kostenposten binnen de begroting.

Life Sciences & Health

Wapenfeiten

Er wordt door het cluster LSH invulling geven aan de coördinatie van de Kennis- en Innovatieagenda (KIA) Gezondheid & Zorg, en de uitvoering van het nieuwe Kennis- en innovatieconvenant (KIC), samen met NWO en de topsector LSH.

Binnen het IMDI-programma zijn twee subsidierondes in het kader van Technologie voor Bemensbare Zorg gestart. De ronde doorbraakprojecten is gericht op nieuwe ideeën in het medisch-technologische veld. De ronde demonstratieprojecten is gericht op het ontwerpen én klinisch testen van een *minimal viable product*. Hiervoor wordt nauw met TKI Health~ Holland en NWO/TTW samengewerkt. Vanuit het cluster wordt ook meegewerkt aan de MedTech Visie van VWS.

Zorg voor Innoveren (Zvi: VWS, ZonMw, NZA, ZIN, RVO) is gecontinueerd in een veel ambitieuzer opzet. De eerste resultaten - tot het uitbreken van de coronacrisis - zijn veelbelovend. Het vragenloket van Zvi is na de start van deze crisis op verzoek van VWS ook ingezet voor het adviseren bij vragen van ondernemers in het kader van de coronacrisis. Van de Zvi-vouchers voor coaching bij het implementeren van e-health en medtech wordt goed gebruik gemaakt.

De verkenning voor nieuwe technologieën die bijdragen aan succesvoller orgaan- en weefseltransplantatie is afgerond en aan VWS opgeleverd. VWS heeft verzocht het resultaat van de verkenning breed bekend te maken, maar ziet op dit moment geen mogelijkheden een onderzoeksprogramma op te starten.

Het ministerie van I&W heeft een opdracht verleend voor de verkenning van de kennisvragen rond de mogelijke gezondheidsrisico's van micro-plastics. Het doel van deze kennisagenda is het vormen van een vervolg op het onderzoeksprogramma Microplastics & Health.

Afwijkingen en knelpunten

Voor de programma's IMDI, MPNN, SET, MKB in Europa en Zorg voor Innoveren (Zvi) zijn vanwege de coronacrisis fysieke bijeenkomsten afgelast of uitgesteld. Voor de programma's Zvi en BAD Award is gewerkt aan online alternatieven.

Deadlines voor subsidieoproepen zijn verplaatst voor de programma's IMDI, MPNN, Zorg voor innoveren. Voor het programma Partnership Diabetes is de deadline voor aanmelden met twee maanden uitgesteld, de honorering vindt nu naar verwachting eind 2020 plaats. Voor de IMDI-demonstratieronde geldt dat indien er een voorselectie gehouden moet worden, de honoreringen in het eerste kwartaal van 2021 plaats vinden.

Voor de SET is er naast de reguliere regeling een SET-COVID19 regeling gepubliceerd. Hiervoor is een bedrag van 23 miljoen euro dat bestemd was voor de reguliere regeling in 2021 door VWS gerealiseerd. Voor 2021 resteert nu nog 5 miljoen euro. De subsidietoekenningen voor SET verlopen via RVO. De uitvoering van de reguliere SET-regeling loopt vertraging op door additionele taken voor de SET-COVID19 door RVO.

Ouderen

Wapenfeiten

Resultaten en opbrengsten laten zien, verspreiden en implementeren

- In januari zijn de [resultaten van het PERSPECTIEF-onderzoek naar ouderen met een doodswens](#) uitgereikt aan de minister. Vanwege de gevoeligheid hebben zowel de uitreiking als de resultaten grote media-aandacht gehad.
- De *Academische werkplaatsen ouderenzorg* (KAWO) zijn diverse [COVID-19 initiatieven en onderzoeken](#) gestart, zoals monitoring van de verruiming van de bezoekregeling in verpleeghuizen.
- In opdracht van VWS hebben wij vanuit onder meer het programma *Beter Thuis* een belronde/inventarisatie uitgevoerd. Hierin is de behoefte aan revalidatie na doorgemaakte COVID-19 geïnventariseerd en de wenselijkheid van het opstellen van één of meerdere richtlijnen op dit gebied. In vervolg hierop is er een opdracht verstrekt aan de Long Alliantie Nederland voor het ontwikkelen van een voorlopige Kwaliteitsstandaard voor behandeling en begeleiding van patiënten met COVID-19.
- Vanuit de *lokale netwerken samenhangende ouderenzorg* hebben wij actief input geleverd aan het RIVM voor het opstellen van een interactieve kaart en factsheet. De kaart moet een overzicht bieden van de netwerken in Nederland die zich richten op thuiswonende ouderen. Beide resultaten worden naar verwachting binnenkort gepresenteerd.
- In het kader van evalueren en leren binnen het programma en het verbinden en leren voor de aanvragers, heeft het programma JZCJP een dashboard laten maken met informatie van ingediende aanvragen (zowel gehonoreerd als afgewezen). Met deze informatie krijgt ZonMw een beeld van de ontwikkelingen binnen de projecten en kunnen we inventariseren waar en/of op welke thema's er nog witte vlekken zijn. We zijn nog aan het verkennen hoe we dit dashboard breder kunnen inzetten.
- Het programma AAL heeft een [publicatie](#) geschreven over hoe je in coronatijd contact kunt houden met ouderen. In ieder geval twee AAL-oplossingen hebben subsidie gekregen vanuit de SET-(COVID)regeling, om hun projecten verder in praktijk te brengen.
- ZonMw heeft in 2019 als werkpakketleider Monitoring en evaluatie de JPNV interne evaluatie uitgevoerd en externe evaluatie gecoördineerd. In vervolg hierop zijn we begin 2020 uitgenodigd om een presentatie te houden bij de ERALEARN workshop Monitoring and evaluation of R&I partnerships in Manchester over de aanpak van de JPNV-evaluatie. Ook is er deelgenomen aan de vergaderingen van JPI's Task Force for Monitoring and Evaluation, waarin de 10 JPI's vertegenwoordigd zijn, met als doel de aanpak voor monitoring en evaluatie met elkaar uit te wisselen en gemeenschappelijke aspecten te stroomlijnen.

Regionale en lokale netwerken versterken

- In Fase I ronde 2 (ontwikkelingsubsidie) van het programma lokale netwerken zijn 36 *lokale netwerken* toegekend. 7 netwerken hebben een Fase 2 – Uitwerkingssubsidie toegekend gekregen. Vanuit een afgeronde Fase I ronde konden 11 netwerken doorstromen naar Fase 2. Oproepen voor nieuwe rondes worden geëvalueerd en zo goed mogelijk aangepast aan de behoefte van het veld.
- Momenteel worden de lokale netwerken geraadpleegd om input te krijgen voor een subsidieoproep voor Fase 3. Deze fase is gericht op verduurzaming en borging van lokale netwerken.
- JZCJP heeft, na de eerste rondes vorig jaar, het programma geëvalueerd en daarop de subsidieoproepen voor zowel de Start- en Regio-impuls als de vouchers verder aangescherpt.
- Verder is het programmabudget uitgebreid met in totaal 9 miljoen euro: 2,8 miljoen voor 2020, 3,5 miljoen voor 2021, 1,5 miljoen voor 2022 en daarnaast nog 1,2 miljoen vanuit de programmareserve. Met deze middelen zullen we specifiek de inzet op digitaal ondersteunende zorg stimuleren door in de komende rondes meer te focussen op e-Health en digitalisering.
- Vanuit de programma's KAWO, *Memorabel* en LZO (*Lijn 1: kennis- en talentontwikkeling*) werken we onverminderd aan het versterken van de kennisinfrastructuur in de ouderenzorg.

Samenwerking met stakeholders en hen mee laten investeren

- Voor de verspreiding van resultaten binnen het programma *Memorabel* wordt nauw samengewerkt met Alzheimer Nederland en in een pilot met partners in Dementiezorg Voor

Elkaar worden procesafspraken gemaakt om de doorgeleiding naar verschillende kennispleinen te verbeteren.

- Het programma AAL heeft samenwerking opgezocht met de Kamer van Koophandel. Deze begeleidt nu één project bij zijn stappen op de consumentenmarkt.
- Naar aanleiding van een Kamermotie is het programmabudget voor *Social Trials* met 1 miljoen euro uitgebreid. Daarnaast vinden er gesprekken plaats met Alzheimer Nederland en Gieskes-Strijbis Fonds over de mogelijkheden voor verdere uitbouw van het programma.
- In vervolg op de pilotfase zijn binnen het programma *Versterking aanpak eenzaamheid* drie subsidieoproepen in voorbereiding met als doel nog voor de zomer open te gaan. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met onder andere VWS, de WAC, landelijke partijen, Movisie en het actieprogramma Een tegen eenzaamheid.
- In samenwerking met Fonds Sluyterman van Loo, Stichting RCOAK en de ministeries OCW en VSW is binnen het programma *Kunst en cultuur in de langdurende zorg en ondersteuning* subsidie toegekend aan het project: [Art for Senior Positive Health and Well-Being. Capturing the Impact of Art\(s\)-based initiatives and Arts based programs](#). Dit project is in januari 2020 van start gegaan met als doel het uitvoeren van onderzoek bij 15 bestaande kunstinitiatieven en 4 kunstprogramma's in de LZO dat moet leiden tot meer kennis over en handvatten voor de werkzame elementen en effecten van bestaande kunstinitiatieven in de LZO.
- Als reactie op de coronapandemie (COVID-19) is voor het hierboven genoemde project een aanvullende subsidieoproep op uitnodiging uitgezet. Doel van het project is om inzicht te verkrijgen in de creatieve oplossingen die kunstenaars met ouderen vinden én de impact van de (alternatieve) kunstactiviteiten op het welbevinden van ouderen ten tijde van de coronamaatregelen. Ook voor de 15 bestaande kunstinitiatieven en 4 kunstprogramma's zijn aanvullende COVID-oproepen op uitnodiging ontwikkeld. Deze COVID-oproepen hebben tot doel om kunstenaars met ouderen de gelegenheid te bieden in te spelen op de pandemie en alternatieve aanpakken te ontwikkelen ten tijde van de COVID-19 pandemie.

Afwijkingen

De coronacrisis en bijbehorende maatregelen hebben grote impact op zowel de nationale als internationale programma's binnen het cluster Ouderen. Oplossingen zijn/worden gezocht door subsidierondes te verlengen, het verlenen van uitstel en/of budgetneutrale verlengingen toe te kennen aan projecten. Geplande bijeenkomsten zijn uitgesteld of op een alternatieve/online manier georganiseerd.

Daarnaast is er onder de lopende projecten van de praktijkgerichte programma's, zoals *Versterking aanpak eenzaamheid* een inventarisatie uitgevoerd. Hoewel vanuit de meeste projecten wordt geprobeerd om tijdens de crisis (via alternatieve vormen) contact te houden met de doelgroep, is het moeilijk om de projecten op de voorgenomen wijze uit te voeren. Projectbetrokkenen zijn bereid om en zien een noodzaak tot het ontwikkelen van alternatieve activiteiten ten behoeve van de doelgroep.

Anderzijds liggen er ook kansen en mogelijkheden voor doorontwikkeling van de gehonoreerde projecten binnen het programma *Versterking aanpak eenzaamheid*. De motivatie onder de projectbetrokkenen is groot om zich optimaal in te zetten voor de doelgroep en zij beschikken over een waardevol netwerk om deze groep te bereiken. Vanuit dit programma en in afstemming met VWS wordt nagedacht over de mogelijkheden om de initiatiefnemers hierin te begeleiden en te ondersteunen. Bijvoorbeeld ten aanzien van het onderhouden van contact met de doelgroep, de verdere uitwerking van hun aanpak, het bieden van ruimte om een corona-proof versie van het initiatief te ontwikkelen, het realiseren van alternatieve inzet, en het samen met Movisie verder vormgeven van een *learning community*.

Palliatieve zorg

Wapenfeiten

Honoreringen subsidieronde onderzoek en praktijk

In april 2020 zijn 8 onderzoeken gehonoreerd om bestaande interventies in de palliatieve zorg verder te onderbouwen, door te ontwikkelen en te implementeren in de praktijk. De Netwerken Palliatieve Zorg (NPZ) gaan samen met de onderzoekers aan de slag om de te onderzoeken interventie te implementeren in deelnemende praktijkorganisaties van het netwerk. 54 implementatievoorstellen van de NPZ zijn gehonoreerd. Parallel aan deze implementatie vindt ook het [onderzoek](#) plaats.

Advance Care Planning (ACP) inventarisatiestudie

In opdracht van ZonMw loopt er een inventarisatiestudie naar *Proactieve zorgplanning en Markering*. Alle ZonMw ACP-gerelateerde projecten worden in kaart gebracht om inzicht te geven in de waarde en toepasbaarheid van ontwikkelde interventies. Daarnaast ontwikkelt de projectgroep een handleiding voor de implementatie hiervan. Op verzoek van VWS is deze opdracht uitgebreid met een literatuuronderzoek naar het ACP-gesprek tussen specifiek huisarts en patiënt.

Kwaliteitsindicatoren palliatieve zorg

ZonMw heeft de projectgroep van de bestaande landelijke monitor *Zorggerelateerde Schade* uitgenodigd om een aanvraag in te dienen over het extra meten van een aantal kwaliteitsindicatoren over de palliatieve zorg. Op basis van de resultaten kunnen aanknopingspunten voor verdere verbetering van de palliatieve zorg in ziekenhuizen worden gevonden. Naast dit initiatief heeft ZonMw verkennende gesprekken gevoerd met een aantal partijen zoals de Nederlandse Kanker Registratie en Nederlandse Hart Registratie om inzicht te krijgen in hoeverre we kunnen aansluiten bij al bestaande registraties.

Implementatie

Om kennisbenutting te stimuleren zijn alle 7 consortia palliatieve zorg uitgenodigd om met een kleine ZonMw-subsidie één of meerdere informatiebijeenkomsten te organiseren in de regio. Alle 7 consortia gaven aan gebruik hiervan te willen maken. Het doel van deze bijeenkomsten is potentiële gebruikers te informeren over projectresultaten (denk aan interventies, methodieken, tools) uit Palliantie, hen te motiveren om met deze resultaten aan de slag te gaan en daarvoor praktische tools aangereikt te krijgen. Ieder consortium bekijkt nu (gezien het coronavirus) op welke manier invulling hieraan wordt gegeven.

Evaluatie programma

De evaluatie van het huidige programma is in volle gang en wordt uitgevoerd door het externe bureau HHM. Het doel van de evaluatie is om inzicht te krijgen in de impact van het programma, in termen van (kans op) kennisbenutting. De evaluatie bestaat uit dossieronderzoek en interviews. Een externe evaluatiecommissie is ingesteld en heeft een aantal keren vergaderd.

Palliantie II

Om invulling te geven aan het vervolgprogramma van *Palliantie. Meer dan zorg* (Palliantie II) heeft ZonMw met verschillende partijen uit het veld gesproken. Uit deze interviews is een aantal inhoudelijke thema's naar voren gekomen. Deze zijn besproken tijdens de programmacommissievergadering op 24 april 2020. Palliantie II bouwt voort op de resultaten van de afgeronde en lopende projecten uit het huidige programma. Het stimuleren van doorontwikkeling, verspreiding en implementatie van bestaande innovaties komt centraal te staan. Minder accent komt te liggen op het ontwikkelen van nieuwe innovaties. Daarnaast zal ZonMw naar verwachting in Palliantie II bijdragen aan het verbreden van de palliatieve zorg naar de generalisten.

Afwijkingen en knelpunten

De projectleidersbijeenkomst *Mooie Resultaten! En nu? Borgen en verspreiden van resultaten van Palliantieprojecten* van 26 maart 2020 hebben we, in goed overleg met het gast-consortium Propallia, vanwege het coronavirus moeten doorschuiven naar 2021.

Projectleiders melden vertraging in hun Palliantie-projecten vanwege het corona-virus. Soms zijn ook inhoudelijke aanpassingen nodig in het project. Waar mogelijk en duidelijk is hoeveel vertraging opgelopen wordt, werkt ZonMw met budgetneutrale verlengingen.

Preventie**Wapenfeiten***Programma Preventie 2019-2022*

- De subsidieoproep voor de ronde Werkzame elementen fase 2, met als thema's roken, alcohol en overgewicht, is in ontwikkeling. De commissie heeft het eerste concept op 15 mei besproken. Naar verwachting wordt de oproep eind juni gepubliceerd.

- De opdracht voor de uitvoering van een Kennissynthese Alcoholmarketing is uitgezet bij de Universiteit Twente. Het rapport, dat voor half oktober 2020 wordt opgeleverd, zal inzage geven in de beschikbare kennis over het effect van alcoholmarketing op [problematisch alcoholgebruik](#) en eventuele kennislacunes voor onderzoek.
- Tijdens het congres NNVT 2020 heeft ZonMw een workshop georganiseerd, samen met de Alliantie Nederland Rookvrij, KWF, Hartstichting, Longfonds en Diabetesfonds. In de sessie presenteerden 9 Onderzoeksconsortia Tabaksontmoediging hun voortgang met als doel de samenwerking tussen onderzoekers te stimuleren. In dit [filmpje](#) vind je een impressie van de dag en zijn 2 projecten uitgelicht.
- Het artikel voor Wereld Niet Roken Dag: [Voor vrouwen met een lage SES is stoppen met roken extra lastig](#).
- Binnen de programmalijn [Innovatie](#) zijn 12 projecten gehonoreerd over [genderverschillen in relatie tot preventie](#).
- De lopende subsidierondes voor e-health en [leefstijlgeneeskunde](#) worden in juni afgerond met besluiten over te honoreren aanvragen.
- Vanuit de innovatielijn is 1 miljoen euro toegevoegd aan een internationale call gericht op preventie van overgewicht en obesitas. Nederlandse onderzoekers kunnen in een internationaal consortium subsidie aanvragen. Recent is de call gesloten voor indiening.
- Binnen de subsidieoproep Implementatie in samenwerking zijn 9 projecten gehonoreerd.
- Er zijn 12 [Implementatie Impulsen](#) van start gegaan, waarbij praktijkorganisaties aan de slag gaan met kennis die is opgeleverd door ZonMw onderzoeksprojecten.
- Eind mei is de besluitvergadering voor twee rondes van het deelprogramma Vroege Opsporing. Binnen de ronde 2019-2020 zijn acht subsidieaanvragen ingediend, binnen de ronde RIVM-CvB vier.

Onbedoelde zwangerschap en kwetsbaar (jong) ouderschap

- Voor de programmalijn Praktijkverbetering hebben 14 samenwerkingsverbanden begin april 2020 startbudget ontvangen. De subsidieaanvragen dienen begin november 2020 te worden ingediend.
- Voor de programmalijn Onderzoek was tot 10 maart 2020 een subsidieoproep opengesteld voor het indienen van projectideeën. In totaal zijn 26 projectideeën ingediend, waarvan 18 projectideeën medio mei 2020 een positief advies hebben ontvangen tot het uitwerken van een subsidieaanvraag.
- Op de ZonMw [website](#) is een pagina gemaakt waarop resultaten uit ZonMw-programma's en subsidiemogelijkheden die relevant zijn voor Kansrijke Start worden weergegeven.

Zie voor actuele informatie de [themapagina](#) Onbedoelde zwangerschap en kwetsbaar (jong) ouderschap.

Zwangerschap en geboorte II

- In januari en februari 2020 vonden site visits aan de consortia Zwangerschap en geboorte plaats. De consortia zijn halverwege de tweede subsidieperiode. De commissie constateert dat de regionale functie van de consortia van meerwaarde is.
- In mei 2020 heeft Ecorys in opdracht van ZonMw het rapport *Consortia Zwangerschap en Geboorte: advies bestendinging en borging* opgeleverd waarin de positionering van de consortia nader is uitgewerkt. Daarnaast adviseert Ecorys welke stappen nog gezet kunnen worden om te trachten financiering van de consortia te realiseren. Het rapport wordt in mei 2020 met de consortia besproken waarna zij met de aanbevelingen aan de slag kunnen.
- In mei 2020 is een project gehonoreerd in het kader van de subsidieronde Landelijk onderzoek structureel echoscopisch onderzoek bij 13 weken zwangerschap. Communicatie hierover wordt nauw afgestemd met de onderzoekers, VWS en RIVM.

Werk en gezondheid

- Van de 20 lopende projecten van het programma Werk(en) is gezond zijn in deze periode 4 projecten afgerond. De overige projecten lopen tot halverwege 2021. Van een afgerond [project](#) is in samenwerking met RIVM een [nieuwsbericht](#) uitgegaan en een [factsheet](#) online gezet. Zie: [Verdiepend-onderzoek-aan-de-hand-van-meta-analyses](#).
- Het programma Verbetering Kwaliteit Poortwachtersproces in opdracht van het ministerie van SZW, directie werknemersregelingen (WR) is in februari 2020 van start gegaan. Er wordt op dit

moment gestreefd naar het openstellen van twee subsidieronden in het najaar van 2020. De planning vanaf 2021 blijft vooralsnog ongewijzigd.

- Het programma Vakkundig aan het werk 1 loopt af, maar er lopen nog erg veel projecten. We besteden veel aandacht aan de projecten qua communicatie door middel van artikelen/VIMP's, zoals een [artikelenreeks met Divosa](#) en een gezamenlijke VIMP voor projecten gericht op statushouders.
- De NWA-ronde Schulden en Armoede heeft drie mooie [projecten](#) opgeleverd die in september van start gaan. De projecten richten zich op drie thema's: leven in armoede en sociale uitsluiting, verborgen armoede en sociale uitsluiting en evaluatie- en effectiviteitsonderzoek naar integrale en samenlopende interventies.
- De ronde Economische Zelfstandigheid van vrouwen is in februari 2020 van start gegaan in opdracht van het ministerie van OCW. De eerste commissievergadering is 18 mei 2020 geweest, waarbij de commissie geïnstalleerd is.
- Experimenten Participatiewet: In opdracht van het ministerie van SZW heeft ZonMw de begeleiding van de zes experimenten op zich genomen en afgerond. De afronding ging gepaard met een procesevaluatie die in juni 2020 in de Tweede Kamer wordt besproken.
- De programmatekst van Vakkundig aan het werk 2 is goedgekeurd en het programma gaat begin 2021 van start. In het programma met een begroting van 8,5 miljoen euro is een subsidieronde opgenomen van 2 miljoen euro in opdracht van UWV.

Overige programma's

- In een van de projecten is een cursus voor naasten van mensen met suïcidale gedachten ontwikkeld. Over dit project is een [artikel](#) voor de Mediator gemaakt.
- De projecten van het deelprogramma Opvoeding en onderwijs lopen voorspoedig. Van de 11 gehonoreerde projecten zijn 6 projecten afgerond.

Afwijkingen en knelpunten

Algemeen Afwijkingen en knelpunten door Corona

- Door de Corona-epidemie starten de meeste projecten later dan gepland.
- Door de Corona-epidemie zijn projectleidersbijeenkomsten, centrale commissievergadering, expertbijeenkomsten en dergelijke verzet of niet doorgegaan.
- Vanuit enkele projecten is het verzoek gekomen om ten gevolge van de coronacrisis een budgetneutrale verlenging aan te vragen. Deze zijn gehonoreerd. De uiteindelijke looptijd van het deelprogramma hoeft hiervoor vooralsnog niet te wijzigen.
- De doorlooptijd van rondes zal vaak langer zijn in verband met coronamaatregelen: potentiële indieners krijgen langer de tijd om een aanvraag in te dienen.

Programma Preventie 2019-2022

- Mogelijkheden worden verkend om budget vanuit de Innovatielijlijn te alloceren voor Preventie-onderzoek dat is gerelateerd aan de gevolgen van COVID-19 in aanvulling op de subsidie-oproep die loopt.
- De aanvullende opdracht van VWS Implementatie van een wijkgerichte aanpak stoppen met roken onder lage ses wordt gecombineerd met de ronde Voortgang maken met gezondheidsbevordering in de gemeentelijke praktijk.

Zwangerschap en geboorte II

- Vijf projecten die gaan over uitbreiding van de neonatale hielprikscreening zijn vertraagd. Het gaat om de projecten die gaan over uitbreiding van de hielprik met aandoening OCTN2, GAMT, ALD en SCID en de PANDA-studie. De redenen hiervoor zijn divers.

Sport en bewegen

Wapenfeiten

- In januari zijn 15 living labs in gemeenten gestart. De community of practice van deze living labs heeft vorm gekregen door middel van digitale ontmoetingen en webinars.
- De voorlopige resultaten en ontwikkelde materialen van het Thermo Tokyo onderzoeksproject worden ingezet op IC's om hittestress onder ic-personeel te voorkomen. Hiervoor is een impuls van 50.000 euro beschikbaar gesteld.

- In een tweede tranche van het Sportinnovator-subsidietraject zijn in maart 6 haalbaarheidsstudies toegekend en op de thema's bewegen, materialen en duurzaamheid. Daarnaast is een haalbaarheidsstudie gestart op het onderwerp blessurepreventie.
- In maart opende de oproep voor Sportinnovator Vouchers. Deze voucher van maximaal 10.000 euro kunnen gemeenten of sportbonden verzilveren bij een sportinnovator-centrum om hun kennisvraag te laten beantwoorden.
- Bijna alle innovatiecentra (13 van de 14) hebben hun deelname aan het Certified Partner traject bevestigd. Twee centra hebben inmiddels ook hun beoordeling ontvangen en zijn officieel partner van Sportinnovator en NOC*NSF. Ook is het eerste nieuwe centrum op het gebied van de paardensport tot het netwerk toegetreten.
- Sportinnovator is kennispartner van het programma BNR Zakendoen en heeft de mogelijkheid om interessante innovaties aan te dragen.

Afwijkingen en knelpunten

Vanwege de huidige situatie omtrent COVID-19 zijn verschillende evenementen niet doorggegaan of verplaatst, bijvoorbeeld:

- Het symposium sportblessurepreventie is verplaatst van najaar 2020 naar voorjaar 2021.
- Het Congres met de TU Delft over sportinnovaties voor de Olympische Spelen in Tokyo is verplaatst naar volgend jaar. Het evenement rond de start van de Vuelta is voorlopig afgelast. Ook gaan de tweedaagse bijeenkomsten met Sportinnovator Centra voorlopig niet door.

Gefinancierde projecten in verband met COVID-19:

- De grote meerderheid van de sportimpuls-projecten (90) heeft budgetneutrale verlenging (van minimaal 3 maanden) gekregen omdat de projecten of stil liggen of maar deels (op een andere manier) ingevuld kunnen worden.
- Enkele sportblessurepreventie-projecten (in de eindfase) hebben een budgetneutrale verlenging van 3 maanden gekregen.
- In het Sportonderzoek-programma is door een groot deel van de projecten gevraagd om uitstel. Sommige projecten krijgen financiële problemen.
- Ook bij de livings labs is als gevolg van de COVID-uitbraak het bouwen van een netwerk en het bevragen van eindgebruikers tijdsintensiever, en dit vraagt om een grotere investering van personeel.

Translatieel onderzoek

Wapenfeiten

Evaluatie translatieel onderzoek

Op basis van een offertetraject heeft de evaluatiecommissie de Technopolis Group uitgekozen om de externe evaluatie van verschillende translationele programma's uit te voeren. Op 28 april vond de startbijeenkomst plaats met de evaluatiecommissie en Technopolis Group. De externe evaluatie zal naar verwachting in december 2020 afgerond zijn. De evaluatie behelst verschillende translationele programma's uit de periode 2004-2020, waaronder onder andere het brede programma Translationeel Onderzoek maar ook het programma Translationeel Adult Stamcelonderzoek.

Future Affordable and Sustainable Therapies (FAST)

De ontwikkeling van nieuwe geneesmiddelen en medische interventies is sterk in beweging. Om de therapieën van morgen - *future therapies* - optimaal van het laboratorium naar de individuele patiënt te brengen is een nieuwe manier van werken nodig. De ministeries van VWS en EZK, hebben in februari 2020 ZonMw de opdracht gegeven voor een kwartiermakerschap om te werken aan FAST, een nationaal platform ter stimulering van therapieontwikkeling. De rapportage verschijnt in het najaar van 2020 (www.zonmw.nl/fast).

Start subsidierondes programma PSIDER

Het programma Pluripotent Stem cells for Inherited Diseases and Embryonic Research is begin 2020 gestart en is bedoeld voor biomedisch onderzoek met geïnduceerde pluripotente stamcellen (iPS). De eerste twee subsidierondes staan open, één voor multidisciplinaire consortia en één voor ethische reflectie over het tot stand brengen van niet-levensvatbare embryo's. De ronde voor multidisciplinaire consortia richt zich op kennisontwikkeling op het gebied van (de behandeling van) ernstige erfelijke

aandoeningen en op ontwikkeling van humane embryo-achtige structuren met behulp van pluripotente stamcellen. Aanvragen kunnen worden ingediend tot 8 september 2020. Aanvragen voor de tweede subsidieronde Ethische reflectie over het tot stand brengen van niet-levensvatbare humane embryo's kunnen tot 23 juni 2020 worden ingediend.

ERACoSysMed

De zes projecten uit de eerste subsidieronde zijn afgerond. De *systems medicine* aanpak stond centraal, waarbij ook de vertaling naar de kliniek en Open Science aandacht kregen. Zo heeft één project wiskundige modellen gecombineerd om de beste plek op het hart te bepalen voor plaatsing van elektrodes van een pacemaker. Met het onderzoek kan ook de ontwikkeling van hartritmestoomissen beter begrepen worden. De broncode van modellen en methodiek van data-analyse zijn Open Access gepubliceerd, zodat anderen het kunnen gebruiken en herhalen.

European Joint Programme on Rare Diseases (EJP RD)

In de transnationale subsidieronde JTC 2019 van EJP RD zijn 22 projecten rond onderzoek aan zeldzame ziekten gehonoreerd, waarvan 4 projecten een Nederlandse coördinator hebben en daarnaast 6 projecten een Nederlandse partner hebben. Het doel van deze projecten is de diagnose te versnellen en/of de progressie van zeldzame ziekten en onderliggende mechanismen van zeldzame ziekten te onderzoeken. Deze projecten ontvangen cofinanciering van de Europese Commissie.

De evaluatieprocedure van de Europese netwerksubsidies binnen EJP RD is in het voorjaar ontwikkeld door ZonMw. Deze steunvorm wordt volledig gefinancierd door de Europese Commissie. De eerste evaluatieronde heeft plaatsgevonden in de periode maart tot mei. 6 van de 9 aanvragen voor het organiseren van een Networking event voor zeldzame ziekten zijn positief beoordeeld door de internationale evaluatiecommissie.

Afwijkingen en knelpunten

PSIDER

De deadline van de subsidieoproep het programma PSIDER voor multidisciplinaire consortia is vanwege de COVID-19 crisis verschoven naar 8 september 2020. In plaats van de matchmaking bijeenkomst kunnen onderzoekers een projectidee insturen om op de ZonMw-website te plaatsen om zo partners te vinden. Inmiddels zijn acht website-pitches ingediend met daarbij specifieke vragen voor aanvullende expertise. Dit kan op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Innoveren zijn, maar ook voor andere wetenschappelijke disciplines, zoals sociale wetenschappen.

EJP-RD Europese netwerksubsidies

De deadline voor de tweede ronde van deze steunvorm is 3 maanden verschoven van 2 juni naar 1 september 2020 vanwege de COVID-19 crisis. Geselecteerde aanvragers van de eerste en tweede ronde krijgen de mogelijkheid om hun bijeenkomst tussen 6 en 18 maanden in plaats van 6 en 12 maanden na de datum van ingediende aanvraag te organiseren. De geselecteerde aanvragers van de eerste ronde mogen er ook voor kiezen om hun bijeenkomst online te organiseren. Als ze dit kiezen vragen we ze hun begroting aan te passen en opnieuw in te dienen bij ZonMw.

ERA-CVD

De projecten uit de EC-cofunded call in 2016 hebben 6 maanden uitstel gekregen voor het indienen van de eindrapportage vanwege de COVID-19 crisis. Dit betreft ook de door ZonMw en de Hartstichting gefinancierde onderzoekers uit deze subsidieronde.

Overige programma's

Ethiek en Gezondheid

Wapenfeiten

Begin 2020 is het laatste project van de 10 projecten vanuit de eerste ronde van pijler 1 gestart. Dit betreft rondes die op aanwijzing van de commissie worden uitgezet. De projecten bestrijken diverse velden in de zorg, zoals betrokkenheid van familie in dementiezorg, kwetsbare vrouwen en regie over hun eigen zwangerschap, burgerschap van mensen met ernstige en/of meervoudige verstandelijke beperking, de belangen van pleegkinderen die in een religieus niet overeenkomend pleeggezin

opgroeien, de ethische dilemma's van een gemeente bij gezondheidsverschillen tussen arm en rijk, en *shared decision making* in oncologiezorg bij mensen met een migratie-achtergrond.

In de ronde Preconceptionele dragerschapsscreening: Onderzoek naar de opbrengsten en gevolgen van dragerschap, de (ethische) kaders en het maatschappelijk draagvlak is één subsidieaanvraag ontvangen. Deze aanvraag is gehonoreerd en het project zal zo snel mogelijk van start gaan om oplevering van de resultaten in de eerste helft van 2021 mogelijk te maken. Deze ronde is gefinancierd vanuit pijler 2, die door VWS aangereikte onderzoeks- c.q. beleidsvragen op het terrein van ethiek en gezondheid betreft.

Afwijkingen en knelpunten

Door het plotselinge overlijden van de voorzitter van de programmacommissie en de maatregelen rondom het Coronavirus is de in april 2020 geplande strategische vergadering geannuleerd. Het enige lopende subsidietraject (zie hierboven) is uitgevoerd zoals gepland. Naar verwachting zal de vergadering in de tweede helft van 2020 plaats vinden. De planning van het programma zal hierop worden aangepast.

Programma Evaluatie Regelgeving

Wapenfeiten

In het voorjaar van 2020 zijn drie wetsevaluaties in het programma afgerond. Dit zijn de tweede evaluatie van de Wet afbrekingen zwangerschap, de evaluatie de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en de tweede evaluatie van de Wet verwijsindex risicojongeren. Deze evaluaties zullen voor het zomerreces aan de Tweede Kamer worden aangeboden en openbaar worden.

In mei is de oproep tot het indienen van subsidieaanvragen voor de evaluatie van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg en de Wet zorg en dwang opengesteld. Daarnaast zal in juni een oproep tot het indienen van subsidieaanvragen voor de evaluatie van de Regeling beoordelingscommissie late zwangerschapsafbreking en levensbeëindiging bij pasgeborenen worden opengesteld.

Afwijkingen en knelpunten

Vanwege de coronacrisis lopen de lopende evaluaties van de Embryowet en de Wet kwaliteit, klachten en geschillen in de zorg mogelijk enige vertraging op. Eventueel verlengen van de looptijd van een evaluatie zal per evaluatie met VWS besproken worden. Vanwege de coronacrisis is inmiddels in overleg met VWS besloten om de evaluatie van de euthanasiewet en het sterfgevallenonderzoek pas in 2021/2022 te laten plaatsvinden.

Strategie & Innovatie

Kwaliteitsbeleid

Wapenfeiten

De samenwerking met de clusters is geïntensiveerd, wat heeft geleid tot meer kennisuitwisseling over de procedures en een dialoog over onduidelijkheden in de procedures. Op deze manier werken we aan een gedeeld begrip over de procedures. Indien nodig werken we onderdelen nader uit.

Voor de stroomlijning van processen wordt gewerkt aan een scala van processchema's die de verschillende onderdelen van het primair proces van ZonMw bevatten. Middels een intensief afstemmings- en accorderingstraject worden de processen nader uitgewerkt. Dit zal onder andere het geval zijn bij documentatie en het nieuwe projectmanagement systeem AIMS.

Afwijkingen en knelpunten

De coronacrisis heeft ervoor gezorgd dat geplande bijeenkomsten met de externe auditcommissie nog geen doorgang hebben kunnen vinden. Doel is om deze later in 2020 in te plannen.

Implementatie

Wapenfeiten

De in 2019 uitgevoerde analyses van ZonMw-implementatieprojecten en verspreidings- en implementatie-instrumenten en het nieuwe ZonMw-beleidsplan vormen de basis voor het (door)ontwikkelen en aanscherpen van het implementatiebeleid. We hebben in deze periode het Werkplan Implementatie 2020-2024 geschreven met daarin 3 pijlers:

1. i-functie en i-formatie per cluster
2. i-kennis en expertise intern en extern
3. i-instrumenten en mogelijkheden

In het werkplan staan activiteiten, taakverdeling en tijdspaden beschreven. De uitvoering vindt plaats in regulier i-teamoverleg, onder andere middels inzet casuïstiek, in specifieke bijeenkomsten en trainingen voor i-teamleden, implementatie trainees en andere ZonMw-collega's en middels overleg tussen i-staf met i-specialisten en clusterhoofden.

We zijn gestart met het Trainee-traject Implementatie Specialist. De basistraining Impact Versterken hebben we online voortgezet, de e-learning Impact versterken gelanceerd en een praatplaat over Impact ontwikkeld en verspreid. Verder staat er een verdiepingsslag op vormen van succesvolle samenwerking in ZonMw-programma's en projecten gepland. We oriënteren ons op de mogelijke langetermijneffecten van corona voor implementatie in de sectoren van zorg en welzijn en voor ons eigen implementatiebeleid.

We werken aan de opname van standaardinformatievragen in het nieuwe projectsubsidiesysteem voor het plannen, monitoren en evalueren op impact. Daarnaast werken we aan een verkenning voor een Funder Innovation Lab over 'implementeren met impact': voor het doorontwikkelen en versnellen van ons implementatiebeleid en het leren over de eigen effectiviteit/meerwaarde in het versterken van impact. Verder werken we in opdracht van het ministerie van VWS aan een verkenning naar de behoeften aan en haalbaarheid van een organisatie gericht op de professionalisering van het vakgebied Implementatie in gezondheid, zorg en ondersteuning (Nederlands Implementatie Collectief NIC).

Afwijkingen en knelpunten

Vanwege de coronacrisis is de European Implementation Event in Rotterdam, waar ZonMw mede organisator en sponsor van is, uitgesteld tot mei 2021. Bijeenkomsten van het internationale Ensuring Value in Research Funders Forum worden omgezet naar virtuele bijeenkomsten en webinars (onder andere over de gevolgen van corona voor de wetenschap en onderzoeksfinanciers).

Communicatie

Wapenfeiten

Ook ZonMw heeft te maken met de gevolgen van de coronacrisis. Enerzijds heeft deze crisis een effect op de lopende activiteiten en anderzijds zijn binnen zeer korte tijd subsidieprogramma's opgezet rond actuele thema's in de bestrijding van deze crisis. Communicatie speelt in beide activiteiten een belangrijke rol. Dit vraagt een grote inzet van de communicatieprofessionals binnen de clusters en S&I, en drukt zwaar op de beschikbare capaciteit.

In het begin van dit jaar is het kwantitatieve deel van het reputatie-onderzoek dat door Motivaction wordt uitgevoerd afgerond. De conclusies uit het eerdere kwalitatieve onderzoek zijn grotendeels bevestigd. Het huidige externe beeld van ZonMw is: 'ZonMw is een degelijke, betrouwbare en toegankelijke organisatie met het verlenen van subsidie als kerntaak. Impact genereren en signaleren/agenderen worden minder herkend.' Hoe deze andere kerntaken van ZonMw beter voor het voetlicht kunnen worden gebracht, wordt later dit jaar tijdens een paneldiscussie uitgewerkt. Door de coronacrisis is dit naar achteren geschoven.

Het huidige sociale intranet is aan vervanging toe. In het eerste half jaar is de aanbesteding en opdrachtverlening afgerond.

Afwijkingen en knelpunten

Gezien de coronacrisis is het oppakken van de stroomlijning communicatie vanuit ZonMw als geheel naar achteren geschoven. Deze stroomlijning past in de ambitie alle rollen van ZonMw goed over het voetlicht te brengen.

Internationaal

Wapenfeiten

De implementatie van het overzicht van internationale onderzoeksrondes waar de ZonMw-programma's bij kunnen aansluiten wordt voortgezet en zal ook opengesteld worden voor ministeries en gezondheidsfondsen. Hierdoor verbetert onder andere de verbinding tussen ZonMw-programma's (dan wel -clusters) en internationale subsidierondes en activiteiten. Het nieuwe EC-kaderprogramma Horizon Europe krijgt steeds meer vorm en ZonMw blijft actief participeren op verschillende niveaus in de totstandkoming van de toekomstige partnerschappen, gerelateerd aan voeding en Health.

Afwijkingen en knelpunten

Geen

Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering bestaat uit de afdelingen Financiën & Control (F&C), Human Resources (HR) en Informatie & Automatisering (I&A). Daarnaast maken de medewerkers van Documentaire Informatiehuishouding (DIH), Facilitaire Dienst (FD), Project- en managementondersteuning en Receptie deel uit van Bedrijfsvoering.

Wapenfeiten

De coronacrisis heeft vanaf half maart een belangrijk stempel gedrukt op de bedrijfsvoering. In navolging van de Rijksoverheid en VWS zijn maatregelen genomen om de verdere verspreiding van het virus te voorkomen en onze medewerkers te beschermen. Beide kantoorpanden zijn gesloten en thuiswerken is beter gefaciliteerd door het in bruikleen beschikbaar stellen van computerapparatuur en bureaustoelen, en de implementatie van applicaties om digitaal vergaderen te ondersteunen. ZonMw volgt de richtlijnen van de Rijksoverheid waarbij nadrukkelijk ook aandacht wordt geschonken aan de ondersteuning van medewerkers bij het thuiswerken door het beschikbaar stellen van tools en tips en het vinden van een goede balans tussen werk en privéleven.

De in 2021 aflopende huurovereenkomst voor het kantoorpand aan de Laan van NOI is met een korte periode verlengd tot 1 januari 2023. Daarmee loopt deze overeenkomst gelijk met de maximaal te verlengen huurperiode voor ons kantoor in het voormalige pand van het ministerie van SZW. Dit geeft ZonMw ruimte om tijdig een huisvestingsvisie te ontwikkelen waarbij kan worden ingespeeld op de

gevolgen van de coronacrisis, waaronder de gewijzigde balans tussen werken op kantoor en thuiswerken.

Financiën en control

Wapenfeiten

De jaarrekening is in februari 2020 tijdig opgeleverd voor de accountantscontrole, door onze externe accountant PwC gecontroleerd en goedgekeurd en vóór 15 maart 2020 aangeboden aan de beide hoofdopdrachtgevers VWS en NWO. In juni 2020 wordt een Europese aanbesteding gepubliceerd voor de accountantscontrole voor de komende jaren. In het voorjaar van 2020 is door een interne projectgroep gewerkt aan het bestek. De gunning van de opdracht is voorzien in augustus/september 2020. Daarnaast is de procedure voor de externe inhuur van specialistische medewerkers aangescherpt en wordt een pilot uitgevoerd met een Dynamisch Aankoop Systeem (DAS).

Met de implementatie van de nieuwe personeels- en salarisapplicatie per 1 januari 2020 is (deels) afscheid genomen van de applicatie PeopleInc, die vanaf 1 januari 2020 alleen nog in gebruik is voor tijdschrijven en personeelsplanning. In de loop van 2020 wordt bekeken welke applicatie tijdschrijven en personeelsplanning in de verdere toekomst het meest efficiënt en effectief kan faciliteren.

Afwijkingen en knelpunten

De door de sterke groei van ZonMw noodzakelijke capaciteitsuitbreiding van F&C is deels gerealiseerd en deels in uitvoering. De capaciteitsuitbreiding komt ook voort uit de uitbreiding van de F&C-aandachtsgebieden met Inkoop, tijdschrijven en personeelsplanning in het verlengde van de nieuwe financieringssysteem. Daarnaast is het aantal opdrachtgevers toegenomen en is sprake van een grotere diversiteit en omvang van opdrachten. Dit vraagt specifieke expertise, bijvoorbeeld in het beoordelen van complexe begrotingen en eindafrekeningen.

Informatisering en automatisering

Wapenfeiten

I&A heeft vernieuwingen doorgevoerd met betrekking tot werkplekbeheer die ervoor zorgen dat snel en makkelijk nieuwe apparatuur zoals laptops kunnen worden beheerd en uitgeleverd. Daarnaast is een start gemaakt met de vervanging van de afgeschreven apparatuur. In het kader van duurzaamheid is besloten de afschrijvingstermijnen met 2 jaar te verlengen. De staat en kwaliteit van de apparatuur is dusdanig dat een gemiddelde levensduur van 5 jaar realistisch is. Vanwege de forse groei van de organisatie zijn voorbereidingen getroffen voor een nieuwe aanbesteding voor de aanschaf van computerapparatuur.

De kwaliteit van de dataopslag is verbeterd en de capaciteit is uitgebreid. Hiermee is voorzien in oplossingen voor de korte termijn, waarmee ruimte en tijd is gecreëerd om de geplande verduurzaming en verbetering van de IT-infrastructuur goed voor te bereiden.

De implementatie van het nieuwe PSA-systeem AFAS (HR Portaal) is dit voorjaar succesvol afgerond. I&A heeft alle technische koppelingen kunnen realiseren die noodzakelijk zijn voor de verschillende processen in de bedrijfsvoering. I&A heeft deelgenomen aan het aanbestedingstraject voor het nieuwe intranet, waarvan de implementatie in het najaar zal plaatsvinden. De voorbereidingen voor de nieuwe ZonMw-website zijn gestart.

In het AVG-project zijn met behulp van externe ondersteuning belangrijke stappen gezet om de implementatie in de lijnorganisatie te realiseren, waaronder het introduceren van een tool voor de gegevensverwerking van persoonsregistraties. De voorbereidingen voor de organisatie-brede implementatie van het Grant Management Systeem AIMS zijn in volle gang. Er is een externe projectleider aangesteld en de projectorganisatie en werkwijze zijn op onderdelen aangepast om efficiënter te kunnen werken.

Afwijkingen en knelpunten

De implementatie van een IT-applicatie voor het gebruik en beheer van werkplekken en de vindbaarheid van collega's (werkplekchecker) is vanwege de coronacrisis uitgesteld. Alle

voorbereidingen zijn wel getroffen zodat deze applicatie later dit jaar alsnog in gebruik kan worden genomen.

Human Resources

Wapenfeiten

Op 1 januari 2020 is heel ZonMw overgegaan naar een nieuw PSA-systeem van AFAS (HR Portaal) dat volledig digitaal werkt. Tijdens de implementatieperiode van juni tot en met december is het systeem gevuld met HR-processen en workflows. Managers en medewerkers zijn meer 'in control' doordat zij zelf mutaties invoeren en altijd toegang hebben tot personele informatie. De reacties op het gebruik van het HR Portaal zijn positief. De applicatie zal komend jaar verder worden geoptimaliseerd en doorontwikkeld.

In juni wordt gestart met het project Ontwikkelen visie en strategie HR(D) beleid. De resultaten van de vorig jaar gehouden evaluatie onder begeleiding van een extern adviesbureau dienen hierbij als input. Bij dit traject worden leidinggevend en medewerkers meegenomen in de visie op de doelen die ZonMw de komende 4 jaar wil bereiken op het gebied van leren en ontwikkelen, diversiteit, en vitaliteit en de snel ontwikkelende arbeidsmarkt.

Vorig jaar is gestart met het organiseren van welkomstbijeenkomsten voor nieuwe medewerkers. Uit de evaluaties blijkt dat deze bijeenkomsten zowel bij nieuwe medewerkers als managers zeer goed zijn ontvangen. Dit jaar is een onboarding-traject ontwikkeld waarbij nieuwe medewerkers binnen een periode van ongeveer 8 maanden worden ingewerkt en begeleid, en waarbinnen zij diverse interne trainingen ontvangen, zodat zij zich welkom voelen binnen ZonMw. Dit onboarding-traject wordt tijdens terugkombijeenkomsten regelmatig geëvalueerd en vervolgens verbeterd.

ZonMw kent een grote diversiteit aan medewerkers met een grote vertegenwoordiging van vrouwen. Streven is om diversiteit en inclusiviteit verder te bevorderen. Daartoe is een startnotitie opgesteld ter voorbereiding op een plan van aanpak om doelgroepen actiever te bereiken en met elkaar in gesprek te gaan over een betere inbedding van iedere doelgroep in de ZonMw-organisatie.

Voor de gesprekkencyclus is werkbalans als organisatiethema vastgesteld. Op deze manier borgen we dat medewerkers en leidinggevenden met elkaar in gesprek gaan over wat werkbalans voor hen betekent en hoe deze met de juiste balans tussen energienemers en energiegevers bewaakt kan worden.

In het najaar van 2019 zijn per etage ergo-coaches benoemd. Deze collega's zijn getraind om werkplekonderzoeken uit te voeren en collega's op hun etage te adviseren over een gezonde werkhouding en voldoende afwisseling tijdens het werk. Ook denken zij mee over vitaliteitsinitiatieven.

Afwijkingen en knelpunten

Besloten is het voor 2020 voorgenomen medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) uit te stellen tot 2021. De organisatie is ten gevolge van de snelle groei, de ingebruikname van een tweede kantoorpand en de aanstelling van de nieuwe directeur te zeer in beweging om uit een MTO een betrouwbaar beeld te destilleren.

Documentaire informatiehuishouding

Wapenfeiten

Het plan van aanpak om achterstanden in te lopen is klaar en op basis daarvan wordt aan de achterstanden gewerkt. De planning van de activiteiten is gebaseerd op werken op kantoor. Door het thuiswerken is een aantal activiteiten zoals de selectie van papieren dossiers uitgesteld.

De selectielijst van ZonMw was niet meer actueel. Om pragmatische redenen is besloten om deze te laten vervallen en een nieuwe selectielijst te schrijven. Op 19 mei 2020 is het vaststellingsbesluit getekend door de Algemene Rijksarchivaris namens de minister van Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media. De selectielijst is eind mei in de Staatscourant gepubliceerd en het vaststellingsbesluit is daarmee inmiddels in werking is getreden.

COVID-19 is een hotspot. Dit betekent dat de archivering van de informatie over COVID-19 gerelateerde zaken extra aandacht vraagt. De medewerkers DIH coördineren de werkzaamheden en geven richtlijnen aan de ZonMw-medewerkers om de informatie (die verspreid is over de organisatie) te inventariseren. De medewerkers DIH onderhouden de contacten met externen en dragen in de toekomst de dossiers over aan het Nationaal Archief.

Afwijkingen en knelpunten

Het verder implementeren en toetsen van het Kwaliteitssysteem DIH is ten gevolge van de coronacrisis uitgesteld. De vervanging van Projectnet/Delfi door AIMS en de daarmee samenhangende aanschaf en inrichting van een nieuw DMS is later dit jaar voorzien.

Op dit moment wordt gewerkt aan een beleidsplan om de kwaliteit van DIH te verbeteren. Dit is dit voorjaar opgepakt en was niet voorzien in het jaarplan. Leidraad hierbij zijn de behoefte van de organisatie en de resultaten van de monitor van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed.

Dwarse onderwerpen

Onderwijs

Wapenfeiten

- De aandacht binnen ZonMw voor deskundigheidsbevordering van en kennis en kunde voor professionals in preventie, zorg en welzijn groeit. De komende jaren is stimulering en sturing daarop nog noodzakelijk. Het team *Onderwijs Dwars* heeft een concept visie en meerjarenplan voor de jaren 2021 – 2025 ontwikkeld. Op 8 april zijn ZonMw-collega's en externe experts bijeengekomen om de visie en strategie op onderwijs in ZonMw-programma's te bespreken. Naar aanleiding van deze bijeenkomst zijn verbeteringen in het plan doorgevoerd.
- 20 April is de eerste van de tweejaarlijkse training *Onderwijs komt naar je toe* georganiseerd voor collega's met nog weinig ervaring met onderwijs en deskundigheidsbevordering binnen programma's. 11 collega's uit 6 verschillende clusters namen deel aan de training. In deze training wordt kennisgemaakt met de verschillende manieren waarop je onderwijs kan betrekken in je programma. De training richt zich op alle programmafases en zowel op mbo-, hbo-, als wo-niveau en bij- en nascholing.
- Voor de meer gevorderde collega's vond 18 mei de eerste *Intervisietraining Onderwijs* plaats. 10 collega's uit 4 verschillende clusters waren aanwezig. Deze training is geschikt voor collega's die zich richten op het stimuleren van betrokkenheid van opleidingen bij hun programmering. En op een plek voor deskundigheidsbevordering en kennis en kunde in projecten en resultaten. Tijdens deze bijeenkomst wisselden collega's en experts uit het mbo en hbo ervaringen uit om elkaar te inspireren en werden nieuwe vergezichten en mogelijkheden verkend. Vanwege de positieve reacties is besloten deze intervisietraining nog een keer dit najaar te organiseren.
- Het rapport [Eindevaluatie onderwijsprojecten van het programma AVG](#) is recent gepubliceerd. In dit evaluatieonderzoek is de opbrengst van dertien onderwijsprojecten, de toepassing hiervan en de overdraagbaarheid onderzocht. Het team *Onderwijs Dwars* heeft onder andere geadviseerd bij subsidierondes en bij de opdrachtverstrekking van de evaluatie. De geleerde lessen hieruit worden opgenomen in de werkwijzer Onderwijs.
- Binnen diverse programma's wordt gewerkt aan projecten Leernetwerken en Leren & verbeteren op de werkvloer. Onderwijs Dwars stimuleert het onderling delen en leren van de ervaringen hiermee, zowel intern als extern. De informatie is in het voorjaar van 2020 gebundeld op de website van ZonMw: <https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/kwaliteit-van-zorg/leren-en-verbeteren/>.

Participatie

Wapenfeiten

De afgelopen maanden is er veel tijd besteed aan het vernieuwen en updaten van de [participatiepagina](#) op de website van ZonMw. Met deze update verbeteren we de informatievoorziening aan onderzoekers en andere belanghebbenden die met participatie aan de slag willen. Verder komt er eind juni een nieuwsbriefspecial over participatie uit met informatie, inspiratie en concrete tips en tools om aan de slag te kunnen. Gedurende de zomer zullen er ook andere nieuwsberichten over participatie vanuit ZonMw worden geplaatst op de website.

In februari is een stagiaire een veldonderzoek gestart naar de werkwijze van het panel met ervaringsdeskundigen. Dit panel wordt aangestuurd vanuit de Patiëntenfederatie Nederland en wordt ingezet voor de beoordeling van aanvragen bij ZonMw op relevantie. De stage loopt eind juni af. Uit de stage volgt een rapport met bevindingen en aanbevelingen.

Ten slotte is er vanuit ZonMw gewerkt aan het opstellen van een signalement voor de inzet van ervaringsdeskundigen. Dit signalement wordt in de zomer 2020 definitief afgerond. Ook is input verzorgd voor het ZonMw-beleidsplan, zodat participatie van ervaringsdeskundigen daarin weer een plek krijgt.

Afwijkingen en knelpunten

Er zou in mei 2020 een congres over participatie plaatsvinden, maar dat ging niet door vanwege corona. Verder gingen interne trainingen om dezelfde reden niet door.

Open Science (Toegang tot data)

Open Science kent bij de ZonMw de pijlers FAIR data, Open Access en Reflectie op de wetenschap. Daarnaast zijn onderwerpen zoals Citizen Science, talentontwikkeling, en data stewardship van belang voor Open Science.

Wapenfeiten

Reflectie op de wetenschap

De [nieuwe manier](#) van erkennen en waarderen wordt binnen ZonMw doorgevoerd, hetgeen beter past bij de kerntaken van de kennisinstellingen op het gebied van onderwijs, onderzoek, impact en patiëntenzorg. De waardering die wetenschappers krijgen sluit daarmee beter aan bij de behoeften van de maatschappij. Als startpunt is binnen het Vici-programma de kwaliteit van de aanvrager beoordeeld middels een narratief academisch profiel en een lijst van maximaal tien belangrijke producten (publicaties, boeken, software). Het geheel geeft de mogelijkheid om verschillende talenten van aanvragers mee te wegen in de beoordeling. Bibliometrische gegevens zoals H-index, Journal Impact Factor of andere hiervan afgeleide statistieken worden niet meer in de beoordeling meegenomen. Ook andere ZonMw-programma's zullen het nieuwe erkennen en waarderen gaan hanteren.

Open Access

ZonMw scherpt het [Open Access beleid](#) aan, zodat dit vanaf 2021 in lijn is met [Plan S](#). In het overgangsjaar 2020 stimuleert ZonMw de volledig 'gouden' Open Access route door financiële middelen beschikbaar te stellen, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen lopende projecten en nieuwe programma's / projecten.

Begin 2020 is een slag gemaakt in communicatie en advies over het vernieuwde Open Access beleid, zowel intern (ZonMw-medewerkers, via meetings en intranet) als extern (projectleiders, via internet, nieuwsbrieven en persoonlijk contact over projectverloop). Overgangsjaar 2020 staat daarmee in het teken van informeren, faciliteren en feedback vergaren.

De wijze van monitoring van het Open Access beleid wordt verkend. Doel is een semi-automatische methodiek op te zetten. Begin 2020 is een eerste [analyse](#) uitgevoerd van het aantal Open Access beschikbare publicaties met vermelding van de onderzoeksfinancier, gebaseerd op projecten gefinancierd door NWO en ZonMw in de periode 2015-2018. Het percentage voor ZonMw bedroeg in die periode circa 60%. Middels aangescherpt beleid streeft ZonMw naar 100% Open Access eind 2020.

FAIR data

Zowel binnen ZonMw als bij de kennisinstellingen raakt men steeds meer vertrouwd met de nieuwe werkwijze die ZonMw in 2019 heeft geïntroduceerd voor het [creëren van herbruikbare \(FAIR\) data in ZonMw-projecten](#). In de nieuwe werkwijze ligt de verantwoordelijkheid voor goed datamanagement bij de onderzoeker en de datasteward, gefaciliteerd door de kennisinstelling. De focus ligt nu bij de erkenning van de templates voor datamanagement. In deze periode is NWO op dat gebied gaan samenwerken met ZonMw. ZonMw monitort de uitkomsten van het datamanagement middels [kernegegevens](#). De informatie van de onderzoekers over de kernegegevens is enerzijds een verantwoording van het datamanagement in hun projecten. Anderzijds biedt het inzicht in de keuzes voor bepaalde standaarden of platforms in een onderzoeksdiscipline. Een volgende stap is om deze informatie goed te verzamelen uit de projecten en te gebruiken voor het optimaliseren van de werkwijzen.

ZonMw stimuleert onderzoekers bij datamanagementplanning keuzes te maken voor standaarden die in hun vakgebied gebruikelijk zijn. Dit bevordert de herbruikbaarheid van data. In deze periode is volop ingezet op het onderzoeksgebied rond COVID-19. ZonMw heeft een startsubsidie gegeven aan Virus Outbreak Data Network ([VODAN](#)) om datamodellen te maken waarmee onderzoeksdata geschikt worden voor artificiële intelligentie (benaderbaar voor leer algoritmen). Vervolgens is de bovenbeschreven aanpak verder ontwikkeld met specifieke informatie over FAIR data in COVID-19 projecten. Ook hierbij gaat veel aandacht uit naar ondersteuning door datastewards van onderzoekers die in zeer korte tijd een onderzoeksproject moeten voorbereiden (zie [Support & community building](#) en de [webinar voor datastewards](#)).

Tot slot coördineert ZonMw vanuit de FAIR data groep een van de projecten van het Nationaal Programma Open Science: [professionalisering van de functie van datasteward](#).

Positieve gezondheid

Wapenfeiten

ZonMw hecht aan de brede benadering van gezondheid, waaronder Positieve gezondheid, en heeft hiervoor een viertal doelstellingen geformuleerd waarop mooie resultaten zijn bereikt.

1. Bijdragen aan de operationalisering en doorontwikkeling van de brede benadering van gezondheid, waaronder Positieve gezondheid, in de ZonMw-programmering

In steeds meer subsidieoproepen en projecten is een brede benadering van gezondheid, waaronder Positieve gezondheid, uitgangspunt voor programmering. Veelal wordt in deze programma's het functioneren van mensen centraal gesteld en gestimuleerd om aan te sluiten op de interesses, behoeften en wensen van de betreffende doelgroep. Enkele voorbeelden hiervan zijn programma's gericht op e-Health & preventie, paramedische zorg, mensen met een chronische ziekte of beperking en hun naasten, mensen met verward gedrag, geestelijke verzorging thuis, de Juiste Zorg op de Juiste Plek en Maatschappelijke diensttijd van jongeren.

2. Bijdragen aan het verkrijgen van inzicht op welke wijze en in welke mate ZonMw Positieve gezondheid gebruikt bij gezondheidsonderzoek en innovatie

Het ZonMw-project *Limburg als broedplaats voor Positieve Gezondheid: een procesevaluatie met lessen voor andere regio's* is halverwege zijn looptijd. Er ligt een mooie basis voor een kennisinfrastructuur op het meetbaar maken van de brede benadering van gezondheid. In het project wordt al succesvol samengewerkt met het RIVM en Institute Positive Health en wordt de zinvolheid en mogelijkheid van een groter landelijk consortium verkend.

3. Bijdragen aan het verankeren van Positieve gezondheid in de organisatie, communicatie, en programmering

Een integrale brede kijk op gezondheid heeft een structurele plek gekregen in het Toetsingskader Verantwoord Programmeren als onderdeel van de toets op maatschappelijke relevantie. Dit is onderdeel van de verplichte training Impact versterken voor alle (nieuwe) ZonMw-ers. Een evaluatie van de implementatie van de bredere benadering van gezondheid, waaronder Positieve gezondheid onder medewerkers van ZonMw, is als stage-opdracht gestart in voorjaar van 2020.

4. Bijdragen aan impact in (inter)nationale discussies voor beleid (WHO) en onderzoek

Als opbrengt van het [programma Kwaliteit van Leven en Gezondheid](#) is een [interactief dashboard](#) van Nederlandse gezondheid-gerelateerde (generieke en multidimensionale) meetinstrumenten ontwikkeld om kwaliteit van leven en gezondheid te evalueren in de gezondheidssector. Hiermee kan onderbouwd een keuze worden gemaakt voor een optimale en passende meting van kwaliteit van leven. Door bemiddeling vanuit ZonMw tussen NVO en het Zorginstituut wordt dit dashboard inmiddels via de website van het Zorginstituut Nederland beschikbaar gesteld.

Afwijkingen en knelpunten

Door de corona-maatregelen heeft het Limburgse project wat vertraging opgelopen. De eindrapportage wordt in juli 2021 verwacht.

Cofinanciering**Wapenfeiten**

Jaarlijks organiseren we in samenwerking met Health~Holland de LSH PPS-dag. De jubileumeditie heeft plaatsgevonden op 5 maart in de Jaarbeurs te Utrecht. Thematiek van de bijeenkomst betrof het missie-gedreven innovatiebeleid op het terrein van Gezondheid & Zorg.

Afwijkingen en knelpunten

Workshops en bijeenkomsten met fondsen zijn niet doorgevoerd in verband met de coronacrisis.

ZonMw stimuleert gezondheids-
onderzoek en zorginnovatie

Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
Fax 070 349 51 00
info@zonmw.nl
www.zonmw.nl

Financiële rapportage behorende bij
de Voortgangsrapportage ZonMw
met betrekking tot de ZonMw-programma's
over de periode januari t/m mei 2020

Den Haag, 22 juni 2020

Financiële rapportage behorende bij de voortgangsrapportage ZonMw met betrekking tot
de ZonMw programma's over de periode januari t/m mei 2020
bedragen x € 1.000

Inhoudsopgave	Pagina
Inleiding	2
Financieel	
1. Verplichtingen januari t/m mei 2020	3
2. Kasstroomoverzicht	3
Liquiditeit	
3. Toezeggingen financiers	4
4. Vergelijking betalingen toekenningen en kosten ten opzichte van de liquiditeitsbegroting 2020	4

Inleiding

In deze rapportage zijn de programma's ingedeeld in de verschillende programmaclusters zoals bij de verplichtingen en liquiditeiten is aangegeven.

De bedragen voor nieuwe programma-opdrachten, die zijn ontvangen na het samenstellen van de programmabegroting 2019, zijn toegevoegd aan de kolommen begroting. In eerdere jaren werden deze apart vermeld.

Financiële rapportage behorende bij de voortgangsrapportage ZonMw met betrekking tot de ZonMw programma's over de periode januari t/m mei 2020

bedragen < € 1.000

1. Verplichtingen januari t/m mei 2019

	Verplichtingen jan. t/m mei 2020		Begrote verplichtingen 2020		Percentage Geëxisteerd t/m mei i.o.v. Begroot t/m mei 2020
	Totaal Geëxisteerd jan t/m mei 2020		Begroot januari t/m mei 2020	Begroot voor- geheel 2020	
Aan de cijfers van de Programmabegroting 2020 zijn de begrotingen van nieuwe programma's toegevoegd					
Exploitatiekosten *					118%
Verrichte loekeningen (incl vrijval **) en kosten					
DoelmatigheidsOnderzoek					30%
Fundamenteel onderzoek					78%
Geestelijke gezondheid					71%
Gehandicapten en Chronisch zieken					34%
Geneesmiddelen					21%
Gezondheidsbescherming					170%
Jeugd					83%
Kwaliteit van Zorg					70%
Life Sciences & Health					74%
Ouderen					73%
Palliatieve Zorg					349%
Preventie					191%
Sport en bewegen					102%
Translatie-onderzoek					483%
Overige programma's					73%
Totaal verrichte loekeningen incl. vrijval en kosten					73%

Toelichting

* De exploitatiekosten tot en met mei vallen hoger uit dan begroot, tenzij er door nieuwe oproschien ook extra inkomsten i.o.v. de begroting worden worden genereerd naar het ach laat aanzien zal er, evenals in 2019, in het naaar een haalbaarheids worden gedaan op de lateven, zodat de coörelasting aan programma's naar beneden zal worden bijgesteld.

** Met vrijval wordt bedoeld het na afsluiten van een project niet bestede deel van de toekerning, welke ten gunste van het programma is getracht.

Realisatie i.o.v. Begroting 2020

De realisatie over de periode januari tot en met mei 2020 voor de programmclusters is ontleend aan de interne financiële managementrapportage en wordt met de clustercoördinatoren besproken. Clustercoördinatoren zullen waar nodig en mogelijk actie ondernemen om achterstanden i.o.v. de begroting in de loop van het jaar in te lopen. De corona-crisis heeft tot gevolg dat rondes later en/of langer worden open gezet, zodat verplichtingen later in het jaar worden aanpekaan.

Financiële rapportage behorende bij de voortgangsrapportage ZonMw met betrekking tot de ZonMw programma's over de periode januari t/m mei 2020

2. Kasstroomoverzicht

bedragen < € 1.000

Werkelijk t/m 31/05/2020

Stand geldmiddelen per 1 januari 2020
Ontvangen Exploitatie subsidie VWS
Af. Exploitatiekosten excl. Afschrijving
Af. Investerings

Subtotaal A

Ontvangen van financiers programma's en projecten
Ministerie van VWS
NWO
Overigen

Subtotaal B

Totaal generaal A + B

Kasuitgaven programma's en projecten
Overige kasmutaties (overige debiteuren, crediteuren etc)

Stand geldmiddelen 31/5/2020

5.1.2b

Liquiditeitsrapportage behorende bij de verkorte voortgangsrapportage ZonMw met betrekking tot de ZonMw programma's over de periode januari t/m mei 2020

bedragen x € 1.000

3. Toezeggingen financiers	Toezeggingen per 1/1/2020	Toezeggingen per jan. t/m mei 2020*	Sub-totaal toezeggingen per 31/5/2020	Ontvangen subsidies per 1/1/2020	Ontvangen jan. t/m mei 2020	Ontvangen per 31/5/2020	Nog te ontvangen per 31/5/2020
Lopende programma's							
DoelmatigheidsOnderzoek	76						
Fundamenteel onderzoek	77						
Geestelijke gezondheid	78						
Gerandicapten en Chronisch zieken	79						
Geneesmiddelen	80						
Gezondheidsbescherming	81						
Jugend	82						
Kwaliteit van Zorg	83						
Life Sciences & Health	84						
Ouderen	85						
Palliatieve Zorg	86						
Preventie	87						
Sport en bewegen	88						
Transitietoets onderzoek	89						
Overige Programma's							
Voorschot bijdrage VWS *							
Voorschot bijdrage NWO *							
Kasschuif op afgesloten programma's							
Afgesloten programma's							
					5.1.2b		

* De bevoorussing van de hooftopdrachtgevers op de bijdrage over het jaar 2020 betreft een belasting voor de verschillende programma's. Uiteinde 2020 zullen de ontvangsten voorschotten verdeeld worden naar de programma's.

Liquiditeitsrapportage behorende bij de verkorte voortgangsrapportage ZonMw met betrekking tot de ZonMw programma's over de periode januari t/m mei 2020

bedragen x € 1.000

4. Vergelijking betaling toekenningen en kosten t/m mei 2020 t.o.v. liquiditeitsbegroting 2020

	Geplande betalingen *			Realisatie kasuitgaven jan. t/m mei 2020	Begroting kasuitgaven 2020 **		Percentage realisatie t.o.v. van Begroot jan-mei
	Geblokkeerde betalingen vervaldatum t/m 2018	Mutuele geblokkeerde betalingen tot 31/05/2020	TOTAAL		Begroot januari t/m mei 2020	Begroot voortgebleven 2020	
DoelmatigheidsOnderzoek							100%
Fundamenteel onderzoek							79%
Geestelijke gezondheid							81%
Gerandicapten en Chronisch zieken							53%
Geneesmiddelen							43%
Gezondheidsbescherming							194%
Jugend							51%
Kwaliteit van Zorg							118%
Life Sciences & Health							100%
Ouderen							52%
Palliatieve Zorg							59%
Preventie							129%
Sport en bewegen							10%
Transitietoets onderzoek							83%
Programma's overige programma's							83%
							70%

Toelichting

* Het bedrag geblokkeerde betalingen betreft geplande betalingen waarvan de vervaldatum reeds is verstreken, maar waarvan het wachten is op bevestiging van inhoudelijke vragen op eindrapportages, dan wel de ontvangst van een eindrapportage (inhoudelijk en/of financieel).

** Dit is de som van de Programmabegroting 2020 en nieuwe programma's die in deze voortgangsrapportage zijn opgenomen

Realisatie t.o.v. begroting

De realisatie over de periode januari tot en met mei 2020 voor de programmaclusters is ontleend aan de interne financiële managementrapportage en wordt met de clustercoördinatoren besproken. Clustercoördinatoren zullen waar nodig en mogelijk actie ondernemen om overeenkomsten t.o.v. de begroting in de loop van het jaar in te lopen.

Periodiek vindt afstemming over de voortgang plaats tussen F&C en het management van de programmaclusters, met als doel de realisatie van de liquiditeiten zoveel als mogelijk conform de planning te laten plaatsvinden.